

Sosiaalinen media seurusteluväkivallan välineenä

Annika Korhonen

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Sosiaalinen media seurusteluväkivallan välineenä

Annika Korhonen

Sosionomi

Opinnäytetyö

Kesäkuu, 2021

Annika Korhonen

Sosiaalinen media seurusteluväkivallan välineenä

Vuosi 2021 Sivumäärä 50

Opinnäytetyö oli tutkimustyö, jonka tarkoituksena oli selvittää, miten sosiaalinen media vaikuttaa 15–20-vuotiaiden nuorten seurustelusuhteisiin. Tavoitteena oli lisätä tietoa seurusteluväkivallan teemasta ja nostaa esiin miten sosiaalinen media vaikuttaa nuorten välisiin seurustelusuhteisiin. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Väestöliitto. Väestöliitto oli alusta asti kiinnostunut seurusteluväkivallan aiheesta, joten todellinen työelämä tarve löytyi.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella. Kyselyyn vastasi 40 satunnaisesti tavoitettua nuorta. Kyselylomakkeen avulla selvitettiin millaiset yleisesti seurusteluväkivallan tunnusmerkit täyttävät teot ovat nuorten omasta mielestä hyväksytyjä ja käytetäänkö sosiaalista mediaa seurusteluväkivallan välineenä. Kyselylomake sisälsi kvantitatiivisia kysymyksiä, joita tarkennettiin kvalitatiivisten kysymysten avulla. Näin saatiin kerättyä tarkempaa aineistoa, jossa vastausten perustelu oli mahdollista. Saatuja määrällisiä vastauksia käsiteltiin Excel-tilastointiohjelmassa ja laadulliset vastaukset tyypiteltiin ja käytiin läpi perusteellisesti.

Nuorten oman äänen esiin tuominen oli yksi merkittävimmistä tavoitteista tässä opinnäytetyössä. Sen vuoksi opinnäytetyöhön sisällytettiin kyselylomakkeeseen saatujen vastausten suoria lainauksia. Opinnäytetyön teoriapohjassa käsiteltiin seurusteluväkivaltaa ja sen muotoja sekä nuorten kehitystason vaikutusta seurustelusuhteeseen. Kyselylomakkeen avulla saatuja vastauksia on verrattu teoriaan ja aikaisempien tutkimusten tuloksiin.

Keskeisimpinä tuloksina opinnäytetyössä selvisi, että suurimmalle osalle vastanneista nuorista tuntuu olevan melko selvää, että keskustelun, yhteisten sopimusten, arvojen ja normien tulee ohjata ja määritellä sosiaalisessa mediassa tehtyjä tekoja. Monet vastanneiden nuorten hyväksymät teot täyttävät yleisen käsityksen mukaan seurusteluväkivallan tunnusmerkit. Erityisesti laadullisten kysymysten avulla kuitenkin saatiin selville, että vastanneet nuoret ovat pääsääntöisesti sopineet sääntöjä tai muutoin tuntevat tietävän, millä perustein kyseenalaiselta vaikuttavat teot ovat hyväksytyjä. Kyselyyn vastanneet miehet hyväksyivät suhteessa enemmän sellaisia tekoja, jota yleisesti määritellään seurusteluväkivallaksi.

Annika Korhonen

Social media as a means of dating violence

Year

2021

Pages

50

This thesis was a research project, and the purpose of the thesis was to find out how social media affects the relationships of young people aged 15–20 years old. The aim was to increase knowledge about the theme of dating violence and to find out how social media affects the relationship of dating couples. The thesis was implemented in association with Väestöliitto. From the beginning, Väestöliitto was interested in the topic of dating violence, so there was a real connection to the reality of working life and the topic.

The material of the thesis was collected with an electronic questionnaire and 40 randomly reached young people responded to the survey. The questionnaire was used to find out what acts generally meet the characteristics of dating violence and are perceived by young people as such and is social media an instrument of social violence. The questionnaire contained quantitative questions, which were refined with qualitative questions. In this way, more detailed material was collected where it was possible to justify the answers. The quantitative responses received were processed in the Excel statistical programme and the qualitative responses were thoroughly and topically reviewed.

Bringing out young peoples opinions was a one major objective in the thesis and consequently, direct quotations from the answers to the questionnaire were included in the thesis. The theoretical basis of the thesis dealt with dating violence and its forms, as well as the impact on young people's level of development through social relationships. The answers obtained with the help of the questionnaire have been compared with the theory and the results of previous studies.

The main results of the thesis, were that it became clear that for most of the young people who responded, it seems quite clear that the discussion, common agreements, values and norms should guide and define the actions carried out on social media. Many acts adopted by young people who responded are generally considered to meet the characteristics of dating violence. However, with the help of qualitative questions, it was found that the young people who responded have generally agreed on the rules or otherwise seem to know the grounds on which the actions that appear to be questionable have been approved. The men who responded to the survey were relatively more accepting of acts commonly defined as dating violence.

Keywords: dating violence, social media, youth

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Nuorten välinen seurustelu	8
3	Seurusteluväkivalta	9
3.1	Henkinen väkivalta.....	10
3.2	Digitaalinen väkivalta.....	10
4	Sosiaalinen media	11
5	Aiemmat tutkimukset.....	12
6	Opinnäytetyön toteutus	14
6.1	Tutkimusmenetelmät ja aineiston keruu	16
6.2	Aineiston analysointi.....	17
6.3	Eettisyys ja luotettavuus.....	18
7	Tulokset	20
7.1	Perustiedot.....	21
7.2	Sosiaalisen median käyttö	22
7.3	Tekojen hyväksyttävyys	26
8	Johtopäätökset	36
9	Pohdinta	38
	Lähteet.....	41
	Kuviot	44
	Liitteet	45

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on nostaa esiin 15–20-vuotiaiden nuorten sosiaalisessa mediassa kokemaa seurusteluväkivaltaa. Kyselyn avulla on selvitetty, mitkä sosiaalisessa mediassa tapahtuvat teot ovat nuorten omasta mielestä sallittuja. Tarkoituksena on myös ollut kartoittaa sitä, miten paljon somekäyttäytyminen vaikuttaa nuorten seurustelusuhteeseen ja mitkä teot lopulta ovatkin seurusteluväkivaltaa. Opinnäytetyön idea pohjautuu omaan kiinnostukseen ja on saanut alkunsa sosionomin opinnoissa käymieni perheisiin, nuoriin ja parisuhteeseen liittyvien opintojen aikana.

Opinnäytetyön työelämän yhteistyökumppanina toimii Väestöliitto. Väestöliitto on vuonna 1941 perustettu järjestö, joka tarjoaa palveluja, on mukana kehittämässä uutta ja tutkii jatkuvasti erilaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä. Väestöliitto toimii muun muassa lasten, nuorten ja perheiden parissa. Lisäksi Väestöliitto toimii pariskuntien kanssa ja tukee pariskuntia kriisitilanteissa. (Väestöliitto 2021.) Väestöliitto on siis erinomainen yhteistyökumppani tähän opinnäytetyöhön, jossa yhdistyy nuoret, kriisi ja parisuhde.

Ensi- ja turvakotien liiton 2019 tekemän kyselytutkimuksen mukaan 75 % 15–29-vuotiaista vastaajista kertoo kokeneensa seurusteluväkivaltaa nykyisessä tai aikaisemmassa seurustelusuhteessaan. Seurusteluväkivalta on moninaista ja sisältää usein monia väkivallan muotoja samanaikaisesti. Seurusteluväkivallalla ei tarkoiteta vain fyysistä väkivaltaa vaan myös muun muassa henkistä, seksuaalista, digitaalista tai taloudellista väkivaltaa. Lähisuhdeväkivalltaan on syytä puuttua mahdollisimman varhain, koska lähisuhdeväkivallalla on tapana toistua. (Ensi- ja turvakotien liitto 2019.)

Väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista kohdistamista toiseen tai sillä uhkailua. Väkivalta on yleisesti teko, joka voi johtaa tai johtaa kuolemaan, psyykkiseen tai fyysiseen vammaan, kehityksen häiriintymiseen tai perustarpeen laiminlyöntiin. Nimenomaan vallan käyttö eri keinoin, on lähisuhdeväkivallan ominaispiirre ja tarkoitus. (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi & Rafael Lozano 2005, 21.)

Opinnäytetyön aikana on paneuduttu seurusteluväkivalltaan ja varsinkin digitaalisen väkivallan käyttöön seurustelusuhteessa. Digitaalinen väkivalta on väkivallan muoto, joka ilmenee pääsääntöisesti henkisenä ja sosiaalisena väkivaltana ja voi ajoittain täyttää jopa vainon tunnusmerkit. Luvuissa 2–4 käydään läpi opinnäytetyön teoreettista viitekehystä, jossa avataan tarkemmin tutkielman kannalta oleellinen termistö. Luvussa 5 käydään läpi aiheesta aiemmin tehtyjä tutkimuksia. Luku 6 käsittelee opinnäytetyön toteutusvaihetta ja 7. luvussa käydään läpi kyselomakkeen avulla saatu aineisto ja viimeisenä luvussa 8 nostetaan esiin keskeiset tulokset sekä reflektoidaan opinnäytetyön prosessia.

2 Nuorten välinen seurustelu

Ensimmäiset seurustelukokemukset sijoittuvat usein juuri nuoruuteen, jolloin harjoitellaan parisuhdetta ja kaikkea siihen liittyvää. Laki ei ota kantaa seurustelun aloittamisen ikään, mutta seksuaalisen kanssakäymisen suojaikäraja on 16-vuotta. Eli yli 16-vuotias ei saa käydä seksuaalista kanssakäymistä alle 16-vuotiaan kanssa. Itse seurustelulle mitään ikärajaa ei siis ole. (Santalahti 2018.) Mannerheimin lastensuojeluliiton mukaan, alle 15-vuotiaat eivät vielä kykene aitoon vastavuoroiseen seurusteluun, ja suhteet ovat usein siksi siinä iässä hyvin itsekäitä (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2017). On kuitenkin muistettava, että jokainen suhde ja ihminen on erilainen, tiettyjä yleistyksiä voidaan kuitenkin tehdä esimerkiksi aivojen kehitystasosta tehdyn tutkimuksen perusteella. Se ei kuitenkaan sulje pois sitä, etteikö jo hyvin nuori ihminen pystyisi sitoutumaan vakavaan seurustelusuhteeseen.

Lastenpsykiatrian erikoislääkäri Jari Sinkkosen (2013, 41–44) mukaan nuorten ailahtelevaan ja impulsiiviseen käytökseen vaikuttaa keskushermoston keskeneräisyys. Etuotsalohkon alueet, jotka säätelevät käyttäytymistä ja kykyä ennakoita tekojen seurauksia kypsyvät vasta varhaisaikuisuudessa. Nuorten ajattelemattomuudelle ja ajoittaiselle haasteelle ymmärtää omien impulsiivisten tekojen seurauksia, löytyy syy siis aivoista ja niiden kehityksestä. (Sinkkonen 2013, 41–44.) Sinkkonen (2013, 41–44) painottaa, että poikien aivoalueet kehittyvät vielä tyttöjä hitaammin, jonka vuoksi erityisesti pojat ovat tyttöjä alttiimpia epäsosiaaliselle ja impulsiiviselle käytökselle.

Seurustelusuhde erotetaan usein parisuhde käsitteestä, sillä ajatuksella, että seurustelusuhde ei asuta yhdessä (Rikosuhripäivystys 2018, 7). Kontulan (2016, 32) mukaan seurustelusuhdeesta puhutaan erityisesti silloin, kun nuoret asuvat vielä vanhempien luona. Seurustelulle ei kuitenkaan ole täysin tarkkaa määrittelyä.

Poiketen monista muista maista, Suomessa nuoret seurustelevat tavallisesti useamman kumppanin kanssa ennen yhteen muuttoa. Esimerkiksi monissa kehitysmaissa asia on toisin, sillä naiset avioituvat usein ensimmäisen puolisonsa kanssa. Suomessa erilaisten parisuhteiden muotoihin ennen avioitumista suhtaudutaan vapaamielisemmin, kuin monissa muissa maissa. Nykyisin parisuhde ei ole välttämättömyys tai sidoksissa toimeentuloon. Entistä merkittävämpanä pidetään esimerkiksi parisuhdeesta saatua hellyyttä, tunteita ja molemminpuolista tunteellista tukea. (Kontula 2016, 24.)

Seurustelu on hyvin erilaista eri ikäkausina. Usein nuorten mukaan seurustelusuhteen erottaa hyvästä kaverisuhteesta erilaiset tunteet seurustelukumppania kohtaan. Seurustelusta sovietaan ja siihen liitetään tiettyjä sopimuksia ja ehtoja, esimerkiksi siitä, ettei muita kumppaneita saa samanaikaisesti olla. Nuoren iän ja kehitystason vuoksi, sovittujen sääntöjen noudattaminen voi olla erityisen haastavaa, siksi nuorten suhteet ovat keskimäärin lyhyitä ja seurustelukumppanit voivat vaihtua usein. Hyvä seurustelusuhde perustuu ihmisten väliseen tasa-

arvoon ja molemminpuoliseen turvallisuuden tunteeseen sekä vapauten ilmaista ajatuksiaan. Jokainen ihminen käyttäytyy joskus ajattelemattomasti, mutta tahallinen loukkaaminen ei kuulu seurusteluun ja anteeksi pyytäminen on erityisen tärkeää. (Santalahti 2018.)

3 Seurusteluväkivalta

Seurusteluväkivalta kuuluu laajempaan lähisuhdeväkivallan käsitteeseen. Lähisuhde- ja perheväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, jonka tekijä kohdistaa nykyiseen tai entiseen puolisoonsa, lapseensa, sukulaiseensa tai muuhun hänelle läheiseen henkilöön. (Ensi- ja turvakotien liitto 2021.) Perhe- ja lähisuhdeväkivallassa uhri ja tekijä tuntevat aina toisensa ja usein heidän välisensä side on läheinen, tämän vuoksi väkivalta on erityisen vahingollista. Tekijän ja uhrin välillä on usein luottamus-, riippuvuus- tai sukulaissuhde, joka haastaa uhrin ulostuloa väkivallan suhteen. Lähipiirin tekemä väkivalta on erityisen vahingollista, koska lähipiiriin kuuluisi olla ihmisen perusturvallisuutta tukeva ja identiteettiä vahvistava (Väisänen 2014, 6).

Seurusteluväkivalta ei ole satunnaista ilkeyttä tai pompottamista, vaan pitkäkestoinen ja tarkoituksenmukainen teko, joka vaikuttaa kokijaan monilla elämän osa-alueilla ja saa tämän muuttamaan radikaalisti omaa käyttäytymistään tai pelkäämään puolisoaan. Jokaisessa parisuhteessa ihmiset voivat puhua ohi suunsa, sanoa suuttuneena asioita, joita eivät tarkoita ja varsinkin nuoret oppivat usein tekojensa kautta, että tehty teko tai sanotut asiat eivät olleet asiallisia. Tärkeää onkin se, ymmärtääkö tekijä tehneensä väärin, vain ajatteleeko saaneensa aseensa toista vastaan, jota voi ja aikoo käyttää myöhemmin tarkoituksella loukkaamiseen. (Hakkarainen 2019, 25.)

Nuorten välinen seurusteluväkivalta eroaa aikuisten välisestä parisuhdeväkivallasta myös siten, että nuorten emotionaalinen ja kognitiivinen kehitys on vielä keskeneräistä. Kehityksen ja taitojen keskeneräisyys luo väkivallalle, sen seurauksille ja syille omanlaisensa kehyyksen. Nuorten voi vielä olla vaikeaa jo pelkän kehityksensä vuoksi ymmärtää, mikä on seurustelusuhteessa sallittua ja mikä ei. Nuorten voi olla haasteellista tunnistaa esimerkiksi tavallisen mustasukkaisuuden tai vitsin ja seurusteluväkivallan eroa. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2020.)

Riidan ja väkivallan ero voi olla ajoittain hyvinkin häilyvä. Lähtökohtaisesti väkivallan tunnusmerkkejä ovat usein pelko, yksipuoleisuus ja kontrolli. Kun ajatellaan tavallisia, jokaiseen parisuhteeseen kuuluvia riitatilanteita, ovat tilanteet usein vuorovaikutteisia eivätkä sisällä pelkoa tai toisen alistumista. Toisen viestien lukeminen tai seuraajien rajoittaminen ei vielä ole seurusteluväkivaltaa, jos se perustuu molemminpuoliseen sopimukseen. (Hakkarainen 2019, 17.)

3.1 Henkinen väkivalta

Henkinen väkivalta on alentamiseen ja hallintaan pyrkivää käytöstä, jota voi tapahtua sanoin, elein, ilmein tai teoin (Ropponen 2009, 4). Henkinen väkivalta ilmenee toisen henkilön psyykkisen hyvinvoinnin tahallisenä vahingoittamisena (Bildjuschkin ym. 2020, 9). Ihmisen on kohtuullisen helppoa ymmärtää, että lyöminen tai muu fyysinen satuttaminen on väärin. Koska henkiseen väkivaltaan liittyy usein uhrin tunne siitä, että väkivallan tekijä on oikeassa ja nimenomaan uhri ansaitsee huonon kohtelun. Henkinen väkivalta voi olla piiloutunut erilaisiin asiayhteyksiin ja tilanteisiin niin, ettei kokija tunnista sitä kovin helposti. (Ropponen 2009, 4.)

Henkinen väkivalta voi olla fyysistä väkivaltaa haasteellisempi tunnistaa. Henkisen väkivallan uhrin voi olla haasteellista erottaa väkivalta tavallisesta riitelystä, erimielisyydestä tai mustasukkaisuudesta. Riitelyn ja henkisen väkivallan erona on kuitenkin se, ettei väkivallan kohde enää uskalla ilmaista itseään pelätessään sen seurauksia. Merkittävin ero riidan ja väkivallan välillä on siis pelko toista kohtaan, jota ”tavallisen riidan” aikana ei tulisi kokea. Henkisen väkivallan muotoa ovat muun muassa sairaaloinen mustasukkaisuus, haukkuminen, väheksyminen, kiristäminen ja kontrollointi. Henkinen väkivalta voi aiheuttaa uhrille huonommuuden ja epäonnistumisen tunnetta, masentuneisuutta ja yksinäisyyttä. Yksinäisyys liittyy usein väkivallantekijän mustasukkaisuuteen tai kontrollointiin, joka estää uhrin tapaamasta läheisiään. (Henkinen väkivalta 2021.)

Henkistä väkivaltaa voi tapahtua niin kasvotusten tai sosiaalisen median välityksellä. Sosiaalisen median palveluita käyttämällä voi tapahtua kaikkia henkiseen väkivaltaan lukeutuvia keinoja. Esimerkiksi julkinen nöyryyttäminen ja kontrollointi ovat saaneet uuden tason, kun niitä voi tehdä myös etänä. (Hakkarainen 2019, 1.) Hakkaraisen (2019, 23) mukaan haukkuminen ei välttämättä enää tapahdu kahden kesken, vaan sosiaalisessa mediassa muiden nähden. Kun kaikki on julkisempaa, voi henkinen väkivalta olla entistä vahingollisempaa.

3.2 Digitaalinen väkivalta

Vielä 10 vuotta sitten digitaalinen väkivalta ei ollut nykyisen tasoinen ongelma (Wolfe & Temple 2018, 13). Digitaalinen väkivalta on nykyaikaisempi väkivallan muoto, joka on osa sosiaalista väkivaltaa. Digitaalinen väkivalta on yksi seurusteluväkivallankin muodoista ja siihen tulee kiinnittää huomiota, koska digitaalisuus on niin merkittävä osa nykyihmisen elämää. Esimerkiksi entiseen puolisoon kohdistuva häirintä voi olla digitaalista väkivaltaa. Toisen liikkeitä voidaan seurata teknologian avulla ja näin kontrolloida toisen menoja ja tekemisiä. Toisen viestien lukeminen luvatta, kuvien julkaiseminen, sosiaalisen median tykkäysten tai seurattavien rajoittaminen ja jatkuva häiritsevä soittelu sekä viestittely ovat kaikki digitaalista

väkivaltaa. Erilaisia sosiaalisen median kanavia voidaan käyttää väkivallan välineenä ja näin aiheuttaa uhrille ahdistusta, häpeää ja turvattomuuden tunnetta. (Digitaalinen väkivalta 2021.)

Hakkarainen (2019, 14) nostaa esiin, että nykyaikainen teknologia mahdollistaa seurustelukumppanin jatkuvan seuraamisen ja valvonnan. Teknologian avulla seurustelukumppani ei haititse toista vain läsnäollessaan, vaan myös etänä kaikkialta ja kaiken aikaa. Seuranta ja rajoittamista voi tapahtua myös uhrin tietämättä, jonka vuoksi siihen voi olla hyvin vaikea puuttua. Uhrin tietämättömyyteen voi vaikuttaa uhrin vähäiset teknologiset taidot, jolloin hän ei osaa esimerkiksi rajoittaa kumppanin pääsyä omiin käyttäjiinsä tai laitteisiinsa.

Erityinen ilmiö liittyen digitaaliseen väkivaltaan on häpeän puute. Digitaalisen väkivallan käyttäjät voivat usein olla jopa ylpeitä siitä, millä eri keinoin he osaavat käyttää teknologiaa esimerkiksi seurantaan. (Hakkarainen 2019, 22.) Hakkaraisen mukaan (2019, 16) digitaalinen väkivalta, henkinen väkivalta, painostaminen ja vainoaminen ovat usein päällekkäisiä käsitteitä, kun puhutaan uusista seurusteluväkivallan muodoista.

4 Sosiaalinen media

Sosiaalinen media eli some on merkittävä tekijä nuorten elämässä. Sosiaalisella medialla tarkoitetaan internetin erilaisia alustoja, joihin käyttäjät voivat luoda sisältöä, seurata muiden jakamaa sisältöä ja kommentoida sitä. Erilaisissa kanavissa keskiössä on kanssakäynti muiden käyttäjien kanssa. Kanssakäyminen internetissä muiden kanssa perustuu yhteisöllisyyteen, sosiaalisuuteen ja tasavertaiseen tiedonjakoon. Sosiaalinen media ei vain vaikuta yksilön sosiaaliseen elämään ja ihmissuhteisiin vaan myös kulttuuriin, talouteen ja yritysten toimintaan. (Somerajaton 2021.) Eri palveluissa kanssakäyminen voi tapahtua tuttujen ja tuntemattomien käyttäjien kanssa. Sosiaalisen median tarkoitus on kuvien, videoiden, tiedon, mielipiteiden ja kuulumisten jakaminen. (SoMe ja nuoret 2019.)

Internetmaailma kietoutuu reaali maailman kanssa yhteen aina yhä tiiviimmin. Sosiaalisesta mediasta on tullut osa nuorten elämää ja todellisuutta (Koskinen 2011, 7). SoMe ja nuoret-kyselytutkimuksen mukaan, 84 % vastaajista käyttää somea keskustellakseen ystäviensä kanssa. 74 % taas kertoo, että sosiaalisen median käytöstä on tullut tapa. Sosiaalinen media koetaan myös hyvänä tiedonlähteenä, sillä 74 % vastaajista kertoo etsivänsä sieltä tietoa eri asioista. Vastaajat pitivät tärkeinä myös yhteydenpidon ystäviin ja sukulaisiin. Sosiaalisen median kautta läheisten kuulumisten kuuleminen on tärkeää. (SoMe ja nuoret 2019.) Sosiaalinen media on nuorten keskuudessa niin käytettyä, ettei se enää ole vain erillinen osa elämää. Sosiaalinen media on selvästi osa elämäntapaa ja yhteydenpitoa sekä jokapäiväistä ajanviettoa. (Rahja 2013, 4)

Koska sosiaalinen media kuuluu arkeen, voidaan olettaa, että se vaikuttaa myös ihmissuhteisiin niin negatiivisesti kuin positiivisestikin. Jopa kolmannes vastaajista on löytänyt seurustelukumppanin sosiaalisen median kautta (SoMe ja nuoret 2019). Sosiaalisen median alustoja käytetään niin seurustelukumppanin löytämiseen kuin suhteen ylläpitämiseen.

Internet tarjoaa mahdollisuuden löytää uusia ihmissuhteita, kuten seurustelusuhteen. Eri internet palveluiden kautta uusiin ihmisiin tutustuminen on helpompaa. Internet ja sosiaalinen media on muuttanut myös seurustelukulttuuria. (Nuorten netti 2020.) Internetin avulla toiseen ihmiseen voi ihastua tai seurustelusuhteen voi jopa aloittaa ilman, että on koskaan nähnyt toista kasvokkain (Santalahti 2018).

Samalla kun sosiaalisen median käyttö lisääntyy, lisääntyvät myös siellä tapahtuvat rikokset ja sosiaalisen median kanavien väärinkäyttö esimerkiksi seurusteluväkivaltaan. Verkossa tilanteet voivat riistäytyä käsistä nopeasti ja esimerkiksi kuvat voivat levitä odottamattoman laajalle ihmisjoukolla. (Kreivi 2017,8.) Nuoruuteen ja nuorten kehitykseen kuuluu, että ei ole vielä kykyä ymmärtää kaikkien tekojen seurauksia. Nuoret eivät ymmärrä aikuisten tavoin, mitä oma käyttäytyminen netissä voi aiheuttaa. Riskien ymmärtäminen ja hallinta on nuorilla vielä keskeneräistä. (Santalahti 2018.)

5 Aiemmat tutkimukset

Aiempiä tutkimuksia seurusteluväkivallasta on jonkin verran tehty. Erityisesti eri järjestöt ovat tehneet kyselytutkimuksia aiheesta, mutta lähes poikkeuksetta kerätty aineisto on pääsääntöisesti liittynyt fyysiseen väkivaltaan. Sosiaalisen median näkökulmaa aiheeseen on ollut haasteellista löytää. Se, ettei seurusteluväkivaltaa ja sosiaalista mediaa yhdisteleviä tutkimuksia tai tutkielmia ole julkaistu, lisää opinnäytetyön uutuusarvoa.

Ensi- ja turvakotien liitto on tehnyt vuonna 2019 seurusteluväkivaltaa koskevan kyselyn 15–29-vuotiaille nuorille. Kyselyn avulla on selvitetty seurusteluväkivallan ilmaantuvuutta. Ensi- ja turvakotien liiton tutkimuksessa on selvitetty fyysisen, henkisen ja seksuaalisen väkivallan yleisyyttä. Kyselyyn tulleiden vastausten avulla on koottu ”Seurustelun ei kuulu sattua!” niminen verkkolehti (Kovanen 2019).

Ensi- ja turvakotien liiton tekemän kyselytutkimuksen mukaan 83 % vastanneista kertoo kuulensa haukkumista ja nimittelyä omalta seurustelukumppaniltaan. 65 % vastaajista taas kertoi tulleensa painostetuksi sellaisiin tekoihin, joita ei olisi halunnut tehdä. Kaiken kaikkiaan 75 % vastaajista kertoi kokeneensa väkivaltaa nykyisessä tai aiemmassa seurustelusuhteessaan. Tutosten perusteella nuorten kokema seurusteluväkivalta on yleistä ja tehty väkivalta voi olla jopa henkeä uhkaavaa. (Ensi- ja turvakotien liitto 2019.)

Rikosurhipäivystys RIKUn vuonna 2013 tekemän kyselyn mukaan noin puolet 1142 vastanneesta nuoresta kertoo kokeneensa jonkinlaista väkivaltaa seurustelusuhteessaan. Yleisimpiä henkisen väkivallan ilmenemismuotoja olivat uhkailu, kiristäminen ja haukkuminen. Kyselyssä huomioitiin henkinen, fyysinen ja seksuaalinen väkivalta. 40 %:ssa seurusteluväkivallan kokemuksista, päihteet liittyivät koettuun väkivaltaan. Yleisimmät henkisen väkivallan ilmenemismuodot olivat uhkailu, kiristäminen ja haukkuminen. (Vaaranen-Valkonen 2013, 12.)

Seurusteluväkivallan aiheesta on tehty muutamia pro-gradu tutkimuksia. Jenni Niemen tekemä ”Seurusteluväkivalta nuorten kokemana” (2010) käsittelee yhdeksäsluokkalaisten nuorten kokemaa seurusteluväkivaltaa. Pro-gradu on painettu kirjamuotoon ja sitä käytetään ainakin poliisiammattikorkeakoulun oppimateriaalina. Niemi selvitti tutkimuksessaan, millaista nuorten kokema seurusteluväkivalta on luonteeltaan ja missä väkivaltaa tapahtuu. Tutkimus perustuu fyysiseen väkivaltaan ja siihen korreloiviin taustatekijöihin kuten perhetaustaan. Lisäksi Niemi paneutuu tutkimuksessaan siihen, miten koettu seurusteluväkivalta on yhteydessä väkivallan kasautumiseen. Kerätyn aineiston perusteella nuorten kokeman fyysisen väkivallan seurauksena syntyneet vammat ovat yleisiä. Aineistosta selvisi tyttöjen ja poikien välisiä eroja. Vakavat vammat ja teot kohdistuvat useimmin tyttöihin. (Niemi 2010, 100-103.)

Digitaalisen väkivallan ollessa keskeinen käsite opinnäytetyössä, on siihen liittyviä tutkimuksia syytä myös huomioida. Naisten linja toteutti vuonna 2018 Turv@verkko-hankkeen, jonka yhtenä osana toteutettiin kysely. Kyselyn tulokset on koonnut oppaan muotoon Louna Hakkarainen. Kyselyyn vastasi 224 naista tai naiseksi itsensä määrittelevää henkilöä. 68,3 % vastaajista kertoi kokeneensa digitaalista väkivaltaa joskus nykyisen tai aikaisemman parisuhteensa aikana. Hakkarainen (2019) nostaa työssään esiin eri digitaalisen väkivallan muotoja ja tuo ilmi vastaajien kokemuksia digitaalisesta väkivallasta ja sen seurauksista. (Hakkarainen 2019.)

Pelastakaa lapset ry, on puolestaan vuonna 2018 tehnyt selvityksen lasten ja nuorten kokemasta seksuaalisesta häirinnästä ja siihen liittyvästä kiusaamisesta digitaalisessa mediassa. Verkkokyselyyn vastasi 3210 yläkoululaista ja lukiolaista. Yhtenä keskeisenä tuloksena saatiin selville, että lapset ja nuoret tarvitsevat ohjausta digitaitoihin, kuten kuvamateriaalin turvalliseen jakamiseen. Tulosten perusteella nuoret esimerkiksi tietävät, että alastonkuvien jakaminen ei ole sallittua, mutta noin kolmannes lapsista kuitenkin jakaa niitä eteenpäin. (Pelastakaa lapset 2018.) Nuorten ymmärrys siitä, mikä on sosiaalisessa mediassa oikein ja mikä ei, ei ole tämän tutkimuksen perusteella aina selvää.

Koska sosiaalisen median näkökulmaa on perusteltu sosiaalisen median käytön yleisyydellä, on syytä ottaa mukaan myös tutkimuksia sosiaalisesta mediasta. Ebrand Group Oy ja Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden vuonna 2019 tekemään SoMe ja nuoret- kyselytutkimukseen vastasi 6247 nuorta, jotka olivat iältään 13–29-vuotiaita. Vastaajia oli ympäri Suomen ja tarkoituksena oli selvittää, nuorten sosiaalisessa mediassa käyttämää aikaa ja

palveluita. Tulosten perusteella 76 % 18–22-vuotiaista nuorista käyttää internetiä yli 20 tuntia viikossa ja 13–17-vuotiaista noin 10 % kuluttaa internetissä aikaa yli 51 tuntia viikossa. (SoMe ja nuoret 2019.)

On hyvä huomioida, ettei yllämainittuun SoMe ja nuoret kyselyyn ole nostettu erityisemmin esiin joitakin merkittävän suuressa roolissa olevia palveluita, kuten TikTok-sovellusta. TikTok-sovelluksen suosio on noussut räjähdysmäisesti erityisesti koronakevään 2020 aikana. Syksyllä 2020 Kauppalehti uutisoi, että TikTokilla on Euroopassa 100 miljoonaa aktiivista käyttäjää. (Perttula 2020.) Sosiaalinen media ja sen palveluiden käyttö vaihtelee nopealla syklillä ja uusia palveluja tulee jatkuvasti lisää.

6 Opinnäytetyön toteutus

Tässä luvussa ja sen alaluvuissa esitellään tutkimuskysymykset, aineiston keruu ja analysointimenetelmät sekä tutkielman luotettavuus ja eettisyys. Tutkimustyönä toteutetun opinnäytetyön tarkoituksena oli saada vastaus seuraaviin tutkimuskysymyksiin.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten sosiaalinen media vaikuttaa nuorten seurustelusuhteisiin?
2. Hyväksyvätkö nuoret sosiaalisessa mediassa sellaisia tekoja, jotka täyttävät seurusteluväkivallan tunnusmerkit?

Opinnäytetyön tarkoitus on tuoda esiin seurusteluväkivallan ilmiötä, sen ilmenemistä sosiaalisessa mediassa sekä nuorten mielipiteitä sosiaalisen median ja seurusteluväkivallan yhteydestä. Koska seurusteluväkivaltaa ei usein erotella lähisuhde- tai parisuhdeväkivallan teemasta, on tavoitteena ollut tuoda sille lisää näkyvyyttä. Tavoitteena on ollut selvittää, millaista seurusteluväkivaltaa 15–20-vuotiaat nuoret mahdollisesti kokevat sosiaalisessa mediassa. Toimeksiantajana toimivan Väestöliiton toiveena on ollut, että tutkielman avulla saadaan kuuluviin nimenomaan nuorten oma ääni. Väestöliiton yhteyshenkilöt ovat olleet heti opinnäytetyöprosessin alusta alkaen kiinnostuneita valitusta aiheesta. Seurusteluväkivalta oli puhuttanut työyhteisöä jo aikaisemmin, mutta erityistä selvitystä aiheesta ei aikaisemmin ollut vielä tehty. Väestöliitto lähti mielellään mukaan opinnäytetyö prosessiin, sillä todellinen työelämätarve oli löytynyt.

Sosiaalisen median näkökulma on otettu opinnäytetyöhön Väestöliiton toiveesta, omasta kiinnostuksesta ja aiheen mahdollisimman tarkan rajaamisen vuoksi. Sosiaalinen media seurusteluväkivallan välineenä tarkentaa aihetta niin, ettei tutkittava aihe muutu liian laajaksi. Tutkittavan aiheen rajaaminen on järkevää, koska liian suuren aineiston ja teoreettisen tiedon

kokoaminen sekä analysointi tuottavat usein hajanaisen kokonaisuuden. On parempi kirjoittaa laajemmin vähästä kuin vähän paljosta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 81-83.)

Tarkoituksena on ollut selvittää, vaikuttaako sosiaalinen media nuorten mielestä negatiivisesti heidän seurustelusuhteeseensa. Nuorten kokemalla seurusteluväkivallalla tarkoitetaan tässä tutkielmassa sellaisia ikäviltä tuntuvia asioita, joista ei ole suhteessa tehty molemminpuolista sopimusta ja joilla esimerkiksi pyritään kontrolloimaan toisen osapuolen tekoja.

Lähisuhdeväkivallan ja erityisesti seurusteluväkivallan teemaa on tärkeää tutkia, koska parisuhde on merkittävän läheinen ja vaikuttava suhde ihmisen elämässä. Jos nuoret osaavat jo varhain havaita epäkohtia omissa parisuhteissaan, on niiden havainnointi mahdollisesti helpompaa myös vanhempana. Suomen mielenterveysseura Mieli ry kuvailee, että parisuhde on yksi ihmiselämän merkittävimmistä suhteista. Toimivassa suhteessa henkinen ja fyysinen hyvinvointi parantuvat. (MIELI ry 2021.) Opettajan oppaassa seurustelua kuvaillaan tasaver-
taiseksi, ystävyyttä syvemmäksi suhteeksi, jossa säännöt ovat yhdessä sovittuja. Myös luottamus nostetaan tärkeäksi piirteeksi. (Santalahti 2018.) Seurustelu- ja parisuhde on erityislaatuinen suhde, jossa pätee usein kuitenkin hieman eri säännöt kuin esimerkiksi ystävyys-
suhteissa.

Sosiaalinen media eli some on otettu opinnäytetyön näkökulmaksi, koska merkittävä osa nuorten välisestä viestinnästä tapahtuu juuri sosiaalisen median kautta. Vuoden 2019 Some ja nuoret tutkimuksen mukaan 97 % 13–29-vuotiaista nuorista käyttää sosiaalista mediaa puhelimen-
laan. Vastaaajien keskiarvoinen sosiaalisessa mediassa käytetty aika oli 15-20 tuntia viikossa. (SoMe ja nuoret 2019.) On siis selvää, että sosiaalinen media kuuluu lähes kaikkien nuorten jokapäiväiseen elämään.

Kovaa vauhtia kehittynyt teknologia on tuonut mukanaan kaiken hyvän lisäksi myös uusia keinoja väkivallalle. Teknologia on mahdollistanut ja monipuolistanut toisen satuttamisen, sairalloisen mustasukkaisuuden ja julkisen nöyryyttämisen ennennäkemättömällä tavalla. Hakkaraisen mukaan (2019, 13) sosiaalinen media on kaventanut yksityisyyden rajaa, joka on muuttanut ihmisten käsitystä myös parisuhteen rajoista. Sosiaalisen median vaikutukset ihmissuhteisiin ovat usein positiivisia ja tuottavat paljon hyvää ihmissuhteille, mutta on tärkeää nostaa esiin myös sen mahdollisia varjopuolia.

Valtakunnallisia sosiaalipalveluja on tarkoitus kehittää niin, että lähisuhdeväkivallan osapuolille pystytään tarjoamaan tarvittava apu ja tuki. Ennaltaehkäiseviä työtapoja kehitetään koko ajan. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2021.) Väkivaltatyötä on pyritty juurruttamaan osaksi monien sosiaalialana työntekijöiden toimenkuvaa. Väkivallattomuuteen tähtäävä kasvat-
us on osa ennaltaehkäisevää sosiaalialan työtä. On tärkeää antaa jo lapsille hyvät valmiudet toimia turvallisesti mediassa. Turvataito kasvat-
us on hyvä aloittaa mahdollisimman nuorena iässä vaikuttavuuden lisäämiseksi. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 22–23.) Kaikenlaisesta

väkivallasta tiedottaminen, siihen puuttuminen ja sen ennaltaehkäisy toimii lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevänä työnä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 29). Tämän opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena on nostaa esiin seurusteluväkivallan teemaa. Koska ennaltaehkäiseminen ja tiedottaminen ovat tärkeä osa sosiaalialan väkivaltatyötä, kytkeytyy opinnäytetyö ja sen tarkoitus myös konkreettiseen työelämään ja sosiaalialaan.

6.1 Tutkimusmenetelmät ja aineiston keruu

Opinnäytetyö on kvantitatiivinen tutkielma, jota täydennetään kvalitatiivisilla kysymyksillä. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä vastaa kysymyksiin Mikä? Missä? Kuinka usein? Näillä kysymyksillä pyritään selvittämään numeraalisia määriä kuten tietyn vastauksen prosentuaalista määrää. Kun taas kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä pyritään saamaan vastaukset kysymyksiin Miksi? Miten? Millainen? Kvalitatiivinen tutkimus auttaa ymmärtämään ilmiötä ja esimerkiksi sen ilmenemistapoja. Kvalitatiivinen menetelmä sopii hyvin juuri sosiaalisten asioiden tutkimiseen. (Heikkilä 2014.) Tutkielmallani haluan vastauksia molempien kaltaisiin kysymyksiin. Kun yhtenä opinnäytetyön tavoitteena on ollut tuoda esiin nuorten omia mielipiteitä, on kvalitatiivisten kysymysten osuus merkittävä. Avointen tekstikenttien avulla kvantitatiivisten kysymysten vastauksiin on saatu tarkennuksia.

Tätä opinnäytetyötä varten tehdyn kyselylomakkeen pääsääntöinen tavoite on ollut selittää vastaajien mielipiteitä asioista, jotka voisivat vaikuttaa negatiivisesti seurustelusuhteeseen. Seurustelusuhteen negatiivisesti vaikuttavia asioita ovat tässä opinnäytetyössä tekoja, joista ei ole seurustelusuhteessa molemminpuolista sopimusta. Opinnäytetyössä keskitytään pääsääntöisenä näkökulmana henkiseen väkivaltaan ja varsinkin 2000-luvulla päätään nostaneeseen digitaaliseen väkivaltaan, joka on osa sosiaalisen väkivallan kokonaisuutta.

Opinnäytetyössä käytetty aineisto on kerätty sähköisellä kyselylomakkeella (liite 2), käyttäen e-lomake pohjaa. Lomake oli avoinna kahden viikon ajan maaliskuun vaihteessa vuonna 2021. Kyselylomake on tavallisin tapa kerätä määrällisen tutkimusmenetelmän aineistoa (Vilkkä 2015). Kyselylomakkeen vahvuus on, että kysymykset esitetään vastaajille täysin samalla tavalla. Kyselylomake on tehokas tapa kerätä aineistoa, eikä itse aineiston kerääminen vaadi tutkielman tekijältä erityisiä ponnisteluja. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 193–195.) Kyselylomakkeen ja sen kysymysten laatimiseen on käytetty tukena aikaisempia tutkimuksia, niiden kyselylomakkeita ja keskeisiä tuloksia.

Opinnäytetyön aineiston keruuseen tarkoitettussa kyselylomakkeessa kaikki kysymykset olivat pakollisia monivalintakysymyksiä, joiden vastauksia voitiin tarkentaa avoimiin tekstikenttiin. Kysymyksiä oli yhteensä kahdeksan, joista viimeinen sisälsi kymmenen ”onko mielestäsi hyväksyttyä”- tyylistä kysymystä. Monivalintakysymyksissä vastausvaihtoehdot on määritelty

valmiiksi, joista vastaaja on voinut valita itselleen parhaiten sopivan vaihtoehdon. Avoimen vastauskentän avulla pyritään mahdollistamaan myös sellaiset vastaukset, joita lomakkeen laatija ei osannut etukäteen määrittää. Avoimiin kysymyksiin vastaajalla on mahdollisuus sanoa se, mitä hänellä on mielessä. Kyselylomakkeessa on käytetty asteikkoihin perustuvia kysymyksiä. Vastaajalle esitetään väittämiä, joihin hän vastaa tietyn asteikon perusteella. (Hirsjärvi ym. 2009, 199–201.)

Kyselylomake on jaettu monissa sosiaalisen median kanavissa ja sen jakamisessa on ollut tietävästi mukana monia nuorten kanssa työtä tekeviä toimijoita. Kyselylomaketta on tahoillaan jakaneet muun muassa Väestöliitto, Helsingin Ohjaamo, Kotkan Ohjaamo ja Nuorteneämä.fi. Lomaketta on jaettu ainakin Instagramissa, Discordissa ja palvelun tuottajien omilla verkkosivuilla. Lomaketta on voitu jakaa myös monien muiden toimijoiden taholta. On haasteellista arvioida, mitkä kaikki tahot ovat jakaneet linkkiä lomakkeeseen, joten lomakkeen tavoitavuutta ei voida täysin arvioida. Lomake on ollut avoinna kaikille linkin kautta ja siihen on toivottu vastauksia 15–20-vuotiailta nyt tai aikaisemmin seurustelleilta nuorilta. Muuten lomakkeen vastaajaprofiilia ei ole rajattu.

Lomakkeeseen tulleet vastaukset on saatu toteutuneella otannalla. Toteutunut otanta tarkoittaa kaikkia kyselylomakkeeseen vastanneita (Vilkkä 2021a, luku 4). Otanta on kerätty sen perusteella, kenet kyselylomake on tavoittanut ja kuka siihen on lopulta vastannut. Perusjoukkoon eli kaikkiin seurustelukokemusta omaaviin 15–20-vuotiaisiin verrattuna otanta on pieni. Vilkan mukaan (2021, luku 5) laadullisiin kysymyksiin saatujen vastausten määrä ei ole niin merkityksellinen kuin vastausten laatu. Tavoitteena on ymmärtää ilmiötä paremmin laadullisten vastausten avulla.

Kyselylomake on suunnattu kaikille 15–20-vuotiaille nyt tai joskus aikaisemmin seurustelleille nuorille. Seurustelun määritelmä perustuu vastaajien omaan näkemykseen eli subjektiiviseen kokemukseen oman parisuhteen tyypistä. Jokainen vastaaja määrittelee itse, onko kumppaninsa kanssa seurustelusuhhteessa, eikä esimerkiksi vastaajien asumismuotoa ole erikseen selvitetty.

6.2 Aineiston analysointi

Aineiston analysointi tehdään aineiston keräämisen jälkeen. Aineisto tulee käsitellä mahdollisimman pian keruuvaiheen jälkeen. (Hirsjärvi ym 2009, 223.) Aineiston analyysillä pyritään tiivistämään saatu aineisto, kuitenkin kadottamatta sen oleellista sisältöä (Eskola & Suoranta 2000, 137).

Kvantitatiivisen aineiston analysointi perustuu tilastollisiin menetelmiin eli laskennallisiin tuloksiin, prosentteihin ja lukumääriin. (Vilka 2021b, luku 3.) Saatu määrällinen aineisto on taulukoitu, jonka jälkeen sitä on avattu sanallisesti. Kerättyä kvantitatiivista aineistoa on analysoitu Excel-sovelluksessa. Excelin avulla on luotu kaikki opinnäytetyöhön liitetyt kuviot sekä vastausten prosentuaalinen määrä on laskettu Exceliä apuna käyttäen. Kuvioitu aineisto on esitetty pylväsdiagrammeina.

Laadullinen aineisto on tyypitelty. Tyypittelyllä tarkoitetaan, että vastauksista nostetaan esiin oleellinen ja toistuva tieto. Tarkoituksena on tiivistää ja havainnollistaa saatua informaatiota. Vastausten tyypittelyssä kiinnitetään huomiota myös erikoisempiin ja muista vastauksista poikkeaviin vastauksiin. (Günther & Hasanen 2021.) Vastauslomakkeista tehdyt suorat lainaukset edustavat yleisimmin saatuja vastauksia, mutta mukaan on myös otettu muista poikkeavia vastauksia, tulosten monipuolisuuden todentamiseksi.

Aineiston analysoinnin ja johtopäätösten teon vaiheessa on otettu huomioon, että vastaajamäärä on suhteellisen pieni. Saatujen tulosten perusteella ei voida tehdä kovin merkityksellisiä päätelmiä. Opinnäytetyön laajuus huomioiden vastaajamäärä on kuitenkin hyvä. Saatu otos on hyvä katsaus nuorten seurustelusuhteisiin ja sosiaalisen median vaikutuksesta niihin.

Kahta muuttujaa on verrattu keskenään, jossa sukupuolten välisiä eroja voitaisiin tarkastella. Ristiintaulukoinnin avulla voidaan selvittää, miten muuttujat ovat yhteydessä toisiinsa. Ristiintaulukoinnin avulla ei kuitenkaan voida tulkita syy-seuraussuhdetta. (Vilka 2021b, luku 3.) Hyväksytyä vai ei-tyylisten kysymysten vastauksia on verrattu sukupuoleen. Vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet sukupuolekseen ”muu” tai eivät ole halunneet kertoa sukupuoltaan on jätetty pois vertailusta. Näiden vastaajien pois jääminen johtuu pienestä vastaajamäärästä. Sukupuolekseen ilmoitti muu tai sukupuoltaan ei halunnut kertoa yhteensä 4 ihmistä. Näin pieni joukko ei ole kovin vertailukelpoinen naisten tai miesten vastaajamääriin. Koska naiset vastasivat kyselyyn huomattavasti useammin, on vertailussa käytetty prosentuaalista osuutta suhteessa kyseisen sukupuolen kokonaisvastaajamäärään.

6.3 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuseettikka tarkoittaa hyvän tieteellisen käytännön noudattamista. Hyviin tieteellisiin käytäntöihin kuuluu, että tutkimustyötä tekevät osapuolet noudattavat eettisesti kestäviä tiedonhankinnan- ja tutkimusmenetelmiä. Eettinen tiedonhankinta tarkoittaa muun muassa sovittujen asioiden kuten, anonymiteetin noudattamista. Monipuolisen ja luotettavan teorian käyttö lisää tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä. Saatujen tulosten esittäminen aidosti, huolellisesti ja niitä muuttamatta on kaikkein oleellisinta. (Vilka 2021a, luku 2.) Tutkielman

teon aikana saadut tulokset esitetään sellaisina, kuin ne ovat, riippumatta siitä, vastaavatko tulokset opinnäytetyön tekijän ennakkoajatusta.

Opinnäytetyötä varten on hankittu asianmukainen tutkimuslupa (liite 1). Tutkimuslupa on anottu Väestöliitolta ja se on myönnetty maaliskuussa 2021. Tutkimuslupa kattaa 15–20-vuotiaat nuoret. Alkuperäinen tarkoitus oli, ettei kyselyssä ole alaikärajaa, mutta alle 15-vuotiaiden tulee kysyä huoltajan suostumus, joka olisi haastanut vastaajien anonymiteetin säilymistä.

Kyselylomakkeen alussa on ilmoitettu, että osallistuminen kyselyyn on täysin vapaaehtoista. Varsinkin kun kyselyn linkkiä on mahdollisesti jakanut nuorille opettaja tai muu auktoriteettinen henkilö, tulee vastaajille olla selvää, että vastaaminen ei ole pakollista. Lisäksi saatesanoissa on käynyt ilmi, mihin vastauksia käytetään, kuka niitä tutkii ja mihin tulokset lopulta julkaistaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2018, 4.) Väestöliitto on sopimuksen mukaan oikeutettu käyttämään kyselyssä kerättyä aineistoa ja lopullinen opinnäytetyö julkaistaan Theseuksessa. Opinnäytetyö ja kyselytutkimuksen lopulliset tulokset ovat kaikkien luettavissa.

Vastaajille on kuitenkin korostettu, ettei yksittäisen henkilön vastauksista voida tunnistaa tuloksista. Edes vastausten analysoinnin vaiheessa opinnäytetyön tekijä ei voi tunnistaa anonyymien kyselyn vastaajaa (Vilka 2021a, luku 2). Aiheen arkaluonteisuuden vuoksi on saatesanoissa vastaajille ilmoitettu, että vastaajilla säilyy täysi anonymiteetti. Vastaajilta ei ole kysytty mitään sellaisia henkilötietoja kuten nimi tai asuinpaikka, joiden avulla heitä voitaisiin mitenkään tunnistaa. Tämän tutkielman tulosten kannalta näillä tiedoilla ei ole merkitystä.

Kyselylomakkeen kuvaukseen on merkitty sellaisia tahoja, joihin vastaajat voivat halutessaan ottaa yhteyttä, jos lomakkeen aihepiiri herättää esimerkiksi huolta tai ikäviä muistoja. Lomakkeen alkuun on merkitty Väestöliiton nuorten palvelut, Poikien puhelin, Rikosuhripäivystys, Nuorten exit, Sua varten somessa ja Nollalinja. Luetellut nuorille tukea tarjoavat palvelut ovat Väestöliiton asiantuntijoiden valitsemia. Lomakkeessa on ollut suora linkki jokaiseen mainittuun palveluun, jotta yhteydenotto olisi mahdollisimman vaivatonta.

Kyselylomake on suhteellisen luotettava tiedonkeruun menetelmä, koska vastaaja voi itse merkitä haluamansa kohdat, eikä tiettyjä väärinymmärryksiä voi syntyä niin kuin esimerkiksi haastattelun aikana. Kyselylomake on hyvä tapa tutkia mielipiteitä, asenteita, käyttäytymistä ja hyvin henkilökohtaisia asioita (Vilka 2021b, luku 2).

Opinnäytetyön kirjoitusvaiheessa on kiinnitetty erityisistä huomiota lähteiden luotettavuuteen. Lähteitä etsittäessä on pyritty löytämään useampi lähde jokaiseen aiheeseen, tiedon vahvistamiseksi. Lähdekriittisyys on ollut tärkeää lähteiden valinnassa. Lähteiden ikä, alkuperä ja julkaisupaikka ovat tärkeitä kriteerejä lähteille (Hirsjärvi ym. 2009). Erityisesti, kun

näkökulmaksi on valittu sosiaalinen media, on sen jatkuvan muutoksen vuoksi tärkeää käyttää mahdollisimman uusia lähteitä.

Hirsjärven ym. (2009, 231) mukaan tutkielman reliabelius tarkoittaa tulosten toistuvuutta. Jo kahden vastaajan päätyessä samaan tulokseen, voidaan tulosta pitää reliabelina. Toinen tutkimuksen luotettavuutta mittaava tekijä on validius. Validiudella tarkoitetaan tutkimusmenetelmien kykyä mitata juuri haluttua asiaa. Jos vastaajat ymmärtävät kysymyksen täysin eri tavalla, kuin kysyjä on tarkoittanut, tulosten validius kärsii. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.)

Vastaajien mahdollisesti hyvinkin nuoren iän vuoksi, tutkittava aihe on esitetty vastaajien ymmärtämin sanoin. Tieteellisen tai ammatillisen kielen käyttöä on pyritty välttämään. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2018.) Kyselylomake on suunniteltu yhdessä Väestöliiton asiantuntijoiden kanssa. Ennen kyselylomakkeen laatimista on perehdytty perusteellisesti seurusteluväkivaltaan käsitteenä, jolloin kyselylomakkeen monipuolinen kokoaminen on ollut helpompaa. Kyselylomakkeen kysymystenasettelua ja kirjoitusasua on hiottu mahdollisimman yksiselitteiseksi, monitulkinnaisuuden välttämiseksi. Kyselylomake on testattu kolmella testivastajalla, joiden kommenttien pohjalta lomaketta on paranneltu.

Saatuja tuloksia on verrattu aikaisempiin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin. Aineisto analysointivaiheessa on ilmaistu, ettei näin pienen otannan perusteella voida tehdä kovin merkittäviä päätelmiä. Nämä tulokset ovat vain pieni osa aihetta ja siitä tehtyjä tutkimuksia.

7 Tulokset

Tässä luvussa käsitellään kyselylomakkeen avulla saatua aineistoa. Kyselylomake löytyy opinäytetyön liitteistä (liite 2). Ensin käydään läpi vastaajien perustietoja, jonka jälkeen syvennytään siihen, miten sosiaalinen media nuorten omasta mielestä vaikuttaa heidän seurustelusuhteeseensa. Viimeiset kysymykset ovat aseteltu niin, että vastaajat kertovat kussakin kohdassa, onko mainittu väittämä heidän mielestään hyväksyttyä parisuhteessa ja sitten halutesaan perustelevat vastaustaan sanallisesti. Sisennetyt tekstit ovat suoria lainauksia lomakkeeseen tulleista avoimen tekstikentän vastauksista. Koska oman vastauksen perustelu ei ollut pakollista, eivät kaikki vastaajat ole perustelleet vastauksiaan sanallisesti. Muutoin kaikkiin kysymyksiin vastaaminen oli pakollista. Kaiken kaikkiaan saatiin 40 vastausta 14 vuorokauden aikana. Aineiston keräämiselle varataan yleensä 10–14 päivää, jonka ajan kyselylomake on auki (Vilka 2021b, luku 3). Aluksi aineisto esitetään pylväsdiagrammeissa vastaajamäärän mukaan. Sukupuolten välisiä eroja vertaillaessa käytetään prosentuaalista vastaajamäärää, jotta sukupuolten välinen vertailu olisi informatiivisempaa.

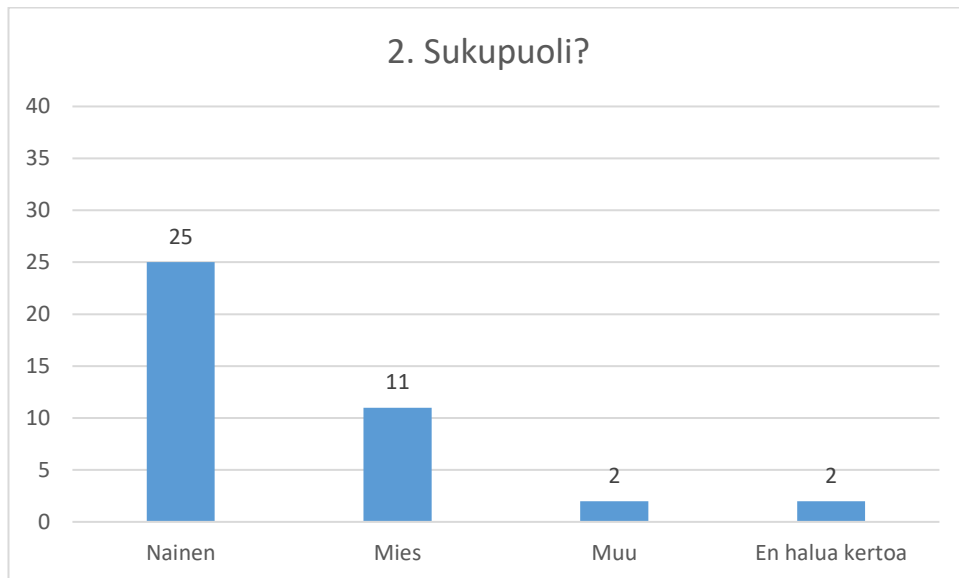
7.1 Perustiedot

Perustietoina haluttiin selvittää, vastaajien ikä ja sukupuoli. Taustatietojen avulla haluttiin selvittää mahdollisia eroja eri sukupuolten ja ikäryhmien välillä. Puolet vastaajista eli 50 % oli iältään 17-vuotiaita. 15 % 16-vuotiaita, 12,5 % oli 18-vuotiaita ja 12,5 % vastaajista oli 20-vuotiaita. Vähiten vastauksia saatiin 15- ja 19-vuotiailta, kun molempien osuus oli 5 % vastaajista (kuvio 1). Vastaajia saatiin jokaisesta ikäryhmästä. Ikäryhmien välinen vastaajamäärän jakauma ei kuitenkaan ole tasainen, jonka vuoksi eri ikäryhmien välinen vertailu on haasteellista. 15- ja 19-vuotiaita vastaajia oli molempia vain 2, kun 17-vuotiaita vastaajia oli puolet kaikista vastaajista eli 20. Koska tarkalleen ei tiedetä missä lomaketta on jaettu, syitä sille, miksi 17-vuotiaat vastaajat olivat yliedustettuina, on mahdotonta arvioida.

Kuvio 1: Vastaajien ikä

62,50 % eli 25 vastaajaa ilmoitti sukupuolekseen nainen ja 27,50 % eli 11 mies. Vastaajan ei tarvinnut kertoa sukupuoltaan ja 2 vastaajaa eli 5 % vastaajista ei halunnut ilmoittaa sukupuoltaan. Samoin 2 vastaajaa eli 5 % ilmoitti sukupuolekseen ”muu” (kuvio 2). Yli puolet vastaajista olivat siis naisia.

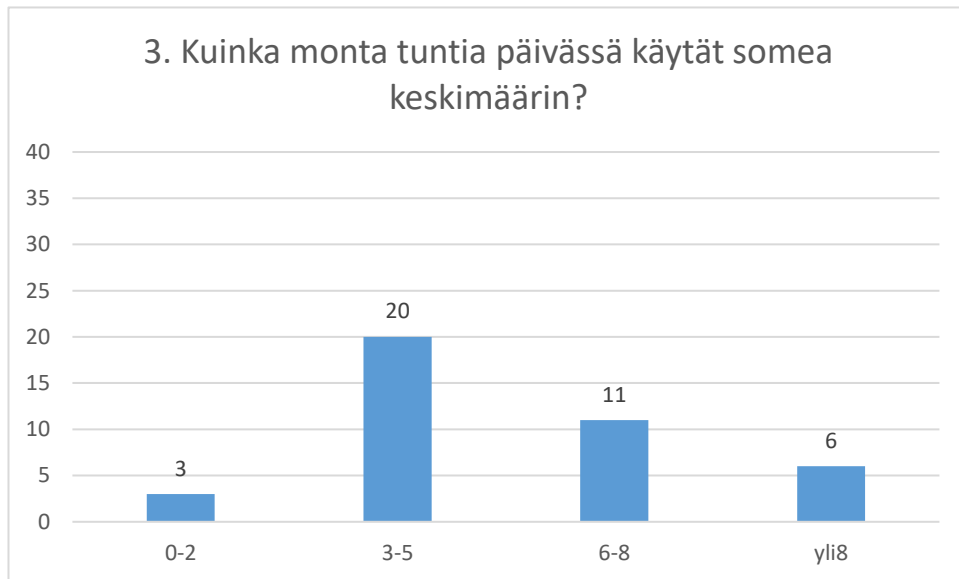
Kuvio 2: Vastaajien sukupuoli

7.2 Sosiaalisen median käyttö

Seuraavat kysymykset käsittelivät vastaajien sosiaalisessa mediassa käytettyä aikaa ja sitä, miten sosiaalinen media vastaajien mielestä vaikuttaa seurustelusuhteeseen. Tarkoituksena oli tuoda esiin sitä, miten merkittävän osan ajastaan nuoret viettävät somessa ja mitä kanavia he käyttävät sekä sosiaalisen median vaikutusta seurustelusuhteeseen. Sosiaalisen median vaikutusta seurustelusuhteeseen kysyttiin väittämien avulla, joihin vastattiin erilaisten asteikkojen avulla. Vastaajat pystyivät tarkentamaan halutessaan vastauksiaan sanallisesti avoimiin tekstikenttiin.

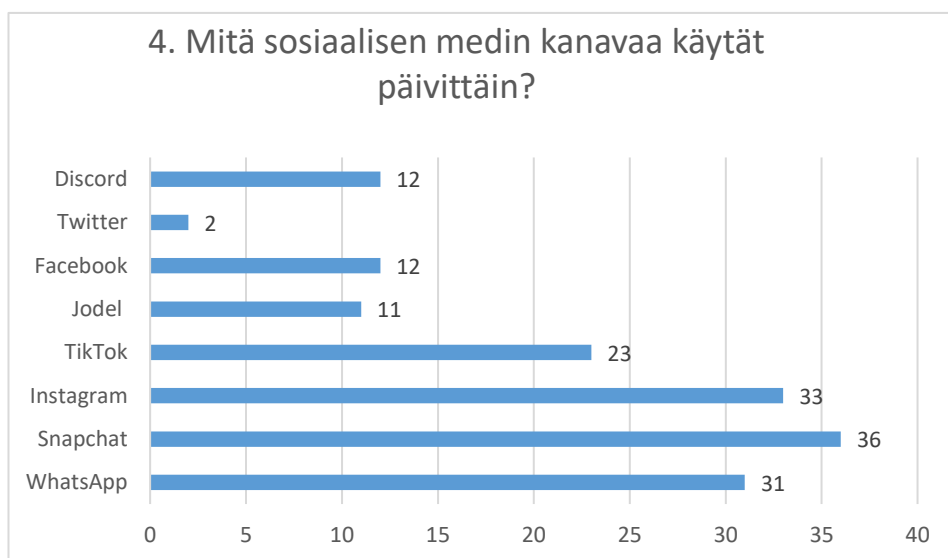
Lomakkeessa kysyttiin, ”Kuinka monta tuntia päivässä käytät sosiaalista mediaa keskimäärin?” Vastaajia ohjeistettiin valitsemaan heille parhaiten sopiva vaihtoehto. 50 % vastaajista käytti kertomansa mukaan sosiaalista mediaa 3–5 tuntia päivässä. 27,5 % vastaajista kertoi käyttävänsä sosiaalista mediaa 6–8 tuntia päivässä ja 15 % kertoi käyttävänsä sosiaalisessa mediassa aikaa yli 8 tuntia päivässä. Vain 3 vastaajaa kertoi käyttävänsä sosiaalista mediaa 0–2 tuntia

(kuvio 3). Saatujen vastausten perusteella voi sosiaalista mediaa pitää merkittävänä osana vastanneiden nuorten jokapäiväistä elämää.

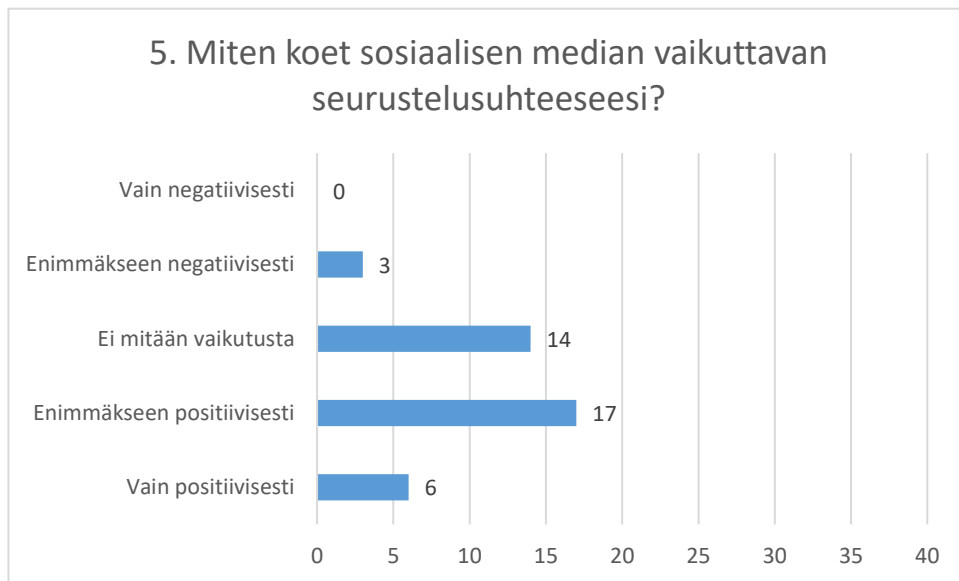
Kuvio 3: Sosiaalisessa mediassa käytetty aika

Sosiaaliseen mediaan käytetyn ajan lisäksi selvitettiin myös sitä, mitä sosiaalisen median kanavia nuoret käyttävät päivittäin. Vaihtoehtoja pystyi valitsemaan haluamansa määrän. Selvästi eniten päivittäin käytetty sovellus oli Snapchat, jota käytti 36 eli 90 % vastaajista, kun vähiten käytetty sovellus oli Twitter, jota ilmoitti käyttävänsä päivittäin vain 5 % eli 2 vastaajaa (kuvio 4). Vastaajat pystyivät itse mainitsemaan avoimeen tekstikenttään myös sellaisia sosiaalisen median kanavia, joita ei lomakkeessa lueteltu. Kaksi vastaajaa kertoi käyttävänsä YouTubea päivittäin. Muita lomakkeen ulkopuolisia sosiaalisen median kanavia ei mainittu.

Kuvio 4: Käytetyt sosiaalisen median kanavat

Viidennessä kysymyksessä kysyttiin, miten vastaajat kokevat sosiaalisen median yleisesti vaikuttavan heidän seurustelusuhteeseensa. Tarkoitus oli selvittää, miten some vaikuttaa seurustelusuhteeseen suurimman osan aikaa ja vastaus perustui täysin vastaajan omaan arvioon. 42,5 % eli 17 nuorta oli sitä mieltä, että sosiaalisen median vaikutus seurustelusuhteeseen on enimmäkseen positiivinen. 15 % oli sitä mieltä, että sosiaalinen media vaikuttaa suhteeseen vain positiivisesti ja 35 %:n mielestä sosiaalisella medialla ei ole mitään vaikutusta seurustelusuhteeseen. Vain kolme vastaajaa eli 7,5 % kertoi sosiaalisen median vaikutuksen olevan enimmäkseen negatiivinen (kuvio 5). Kukaan ei valinnut vastausvaihtoehtoa ”Vain negatiivisesti”. Enimmäkseen sosiaalisen median vaikutus nähtiin siis positiivisena tai neutraalina.

Kuvio 5: Sosiaalisen median vaikutus seurustelusuhteeseen

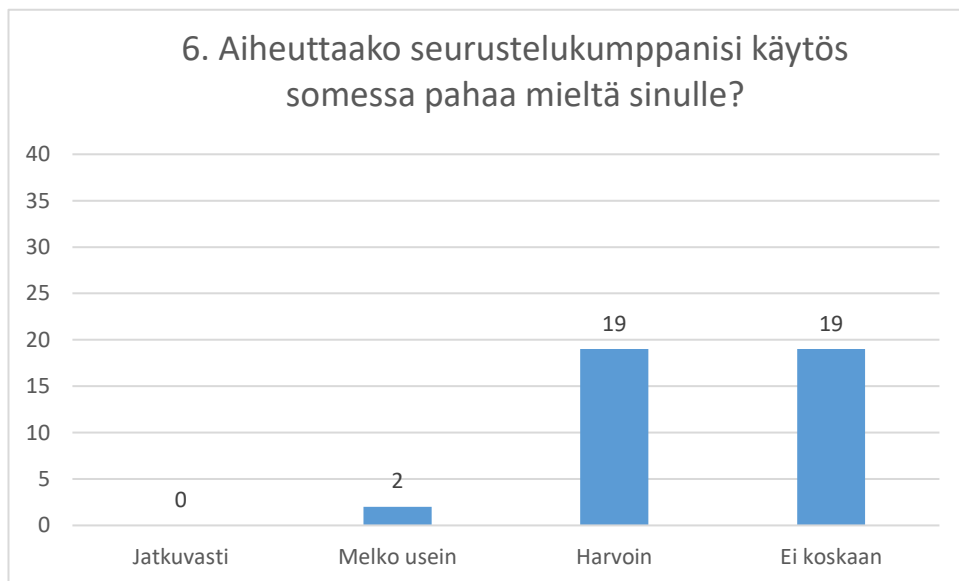
Kysymyksen 5 yhteydessä oli mahdollisuus kertoa avoimeen tekstikenttään, miten sosiaalisen median vaikutus näkyy. Seitsemän nuorta tarkensi, että sosiaalinen media vaikuttaa positiivisesti seurustelusuhteeseen, sillä sen avulla yhteydenpito on helpompaa. Eräs vastaaja nosti myös esiin, että sosiaalisen median käyttö on yhteistä tekemistä, eikä siksi vaikuta suhteeseen. Toisen piristäminen tai itsetunnon nostaminen nähtiin myös sosiaalisen median positiivisena vaikutuksena. Sosiaalisen median negatiiviset vaikutukset liittyivät siihen, että sosiaalinen media vei yhteistä aikaa. Yksi nuorista kommentoi, että toisen puhelimen käyttö nostaa esiin epäilyksiä siitä, onko kumppani uskoton.

Viestintäkanava, kun ei olla samassa paikassa. Voi lähettää hauskoja juttuja (esim. meemejä), jolla piristää toisen päivää.

Sen avulla pystyy pitämään yhteyttä ja nostaa omaa sekä kumppanin itsetuntoa.

Se vie aikaa toisiltamme ja saa epäilykset hereille, että onkohan toisella joku muu.

Seuraavassa kysymyksessä nuorilta kysyttiin aiheuttaako seurustelukumppanin käytös somessa pahaa mieltä. Vastausvaihtoehdot oli määritelty asteikoittain ja vastaajat valitsivat siitä itselleen parhaiten sopivan vaihtoehdon. 47,5 % vastasi seurustelukumppanin somekäyttäytymisen aiheuttavan pahaa mieltä harvoin ja saman verran vastasi, ettei siitä aiheudu pahaa mieltä koskaan. 5 % eli kaksi vastaajaa kertoi seurustelukumppanin käytöksen aiheuttavan heille pahaa mieltä melko usein (kuviota 6). Yksikään vastaaja ei ollut sitä mieltä, että seurustelukumppanin somekäyttäytymisen aiheuttaisi pahaa mieltä jatkuvasti.

Kuvio 6: Aiheuttaako kumppanin käytös pahaa mieltä

Myös tässä kysymyksessä oli mahdollisuus avata sitä, missä tilanteissa pahaa mieltä erityisesti aiheutuu. Avoimeen tekstikenttään tuli muutamia vastauksia. Pahaa mieltä kerrottiin aiheuttavan se, jos kumppani ei vastaa viesteihin, vaikka on ollut sovelluksessa paikalla. Myös päihteen käyttöön liittyvä somekäyttäytyminen ja epäsovivat teot tuottivat pahaa mieltä. Vastaaja ei kuitenkaan avannut tarkemmin, millaista epäsovivaa käyttäytymistä on kohdannut. Yksi vastaaja avasi, että on aikaisemmin ollut mustasukkainen kumppanin käytöksestä sosiaalisessa mediassa, mutta kumppanin käytös ei nykyään enää koskaan aiheuta pahaa mieltä.

Ei vastaa aina viesteihin tai puhelimeen, mutta siihen on aina ollut hyvä syy ja en itsekään ole kovin hyvä vastaamaan, joten ei ole varaa loukkaantua pahemmin.

Päihteenkäyttö ja epäsovivat asiat saattavat aiheuttaa harmitusta joskus.

Suhteen alkupuolella koin mustasukkaisuutta, kun seurustelukumppanini tutustui ja piti paljon yhteyttä muihin tyttöihin somessa.

Kyselylomakkeen seitsemännessä kysymyksessä selvitettiin, onko nuorilla joitain seurustelukumppanin kanssa sovittuja sääntöjä sellaisista asioista, joita sosiaalisessa mediassa ei saa tehdä. Vastajia pyydettiin vielä halutessaan tarkentamaan mitä sääntöjä ja ketä ne koskevat. 87,5 % nuorista vastasi, ettei heidän seurustelusuhteessansa ole asian suhteen sovittuja sääntöjä ja 12,5 % eli 5 vastaajaa kertoi, että ainakin joitain sääntöjä on asiasta sovittu. Kaksi avoimeen tekstikenttään vastannutta nuorta vastasi, ettei erikseen ole sovittu sääntöjä, vaan ne ovat enemmänkin normeja ja oletuksia, jotka molemmat osapuolet tietävät. Sovitut säännöt liittyivät siihen, ettei toisen kuvia jaeta ilman lupaa, tai ettei muita ihmisiä saa loukata sosiaalisessa mediassa. Yhdellä vastaajalla oli kumppanin kanssa sopimus, ettei vieraiden ihmisten kuviin kommentoida ihailevasti.

On ihan perus sääntöjä, joita molemmat pitää itsestään selvänä esim. älä ole mulkku muille.

On ei jaeta toisesta mitään ilman lupaa

Ei ole mutta on sellaisia olettamuksia ja normeja, kuten ei saa kommentoida ventovieraiden kuvia ”ihastumismielessä”

7.3 Tekojen hyväksyttävyyden

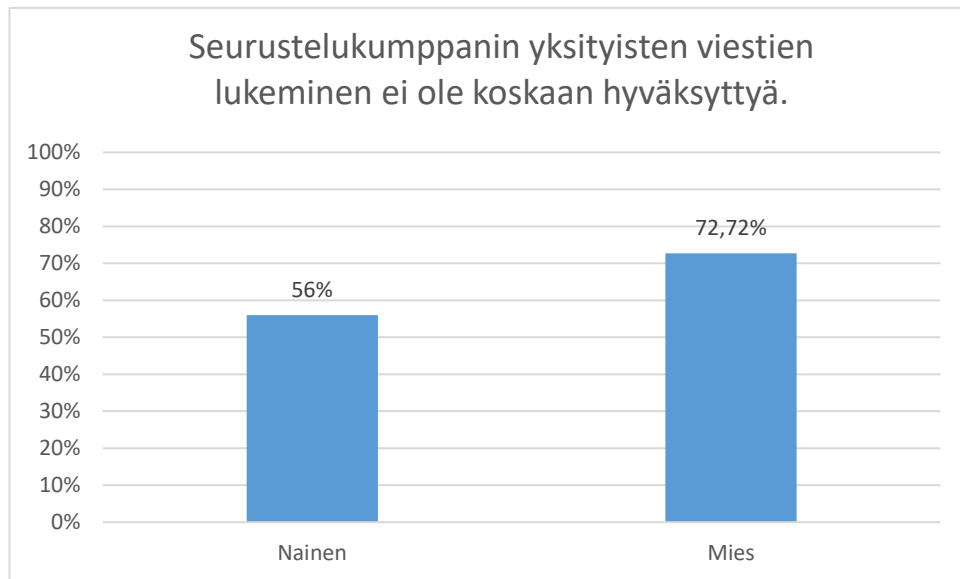
Kun oli selvitetty, miten paljon sosiaalista mediaa käytetään ja miten se yleisesti vaikuttaa, paneuduttiin tarkemmin nuorten mielipiteeseen tietyistä teoista. Seuraavat kysymykset aseteltiin niin, että vastaaja pystyi kertomaan, onko tietty sosiaalisessa mediassa tehty teko heidän mielestään hyväksytty vai ei. Vaihtoehdot olivat ”ei hyväksyttyä” ja ”hyväksyttyä joskus”. Vastajilla oli mahdollisuus tarkentaa, milloin tietty teko on hyväksyttyä. Vastauksen tarkentaminen ei kuitenkaan ollut pakollista. Samalla esitetään ristiintaulukointia vastaajien sukupuolen perusteella. Vastajat, jotka ovat ilmoittaneet sukupuolekseen ”muu” tai eivät ole halunneet kertoa sukupuoltaan on jätetty pois vertailusta. Näiden vastaajien pois jääminen johtuu pienestä vastaajamäärästä. Sukupuolekseen ilmoitti muu tai sukupuoltaan ei halunnut kertoa yhteensä 4 ihmistä. Vastaajien vertaaminen keskenään ei olisi tulosten kannalta relevanttia.

Ensimmäinen kysymys liittyi seurustelukumppanin henkilökohtaisten viestien lukemiseen. Kysymyksenä oli ”Onko seurustelukumppanin henkilökohtaisten viestien lukeminen hyväksyttyä?”. 62,5 % eli 25 vastaajaa oli sitä mieltä, ettei seurustelukumppanin viestien lukeminen ole koskaan hyväksyttyä. 37,5 % vastaajista eli 15 vastaajaa oli kuitenkin sitä mieltä, että seurustelukumppanin viestien lukeminen on hyväksyttyä ainakin joissain tilanteissa. Toisen viestien lukemista selitettiin lähes aina sillä, että viestit saa lukea, jos siihen on lupa tai siitä on sovittu. 12 vastaajaa eli 80 % niistä, jotka pitivät viestien lukemista hyväksyttynä, perusteli

viestien lukemista luvalla tai yhteisellä sopimuksella. Loput 20 % eli 3 vastaajaa ei perustellut valintaansa. Vastaajille näytti olevan selvää, ettei toisen viestejä saa lukea salaa.

Jos itse näyttää viestin, muuten ei, salaa ei ikinä.

Kyselyyn vastanneet naiset, hyväksyivät vastanneita miehiä useammin kumppanin yksityisten viestin lukemisen (kuvio 7). Lukemista perusteltiin kuitenkin lähes aina sillä, että siihen on lupa.

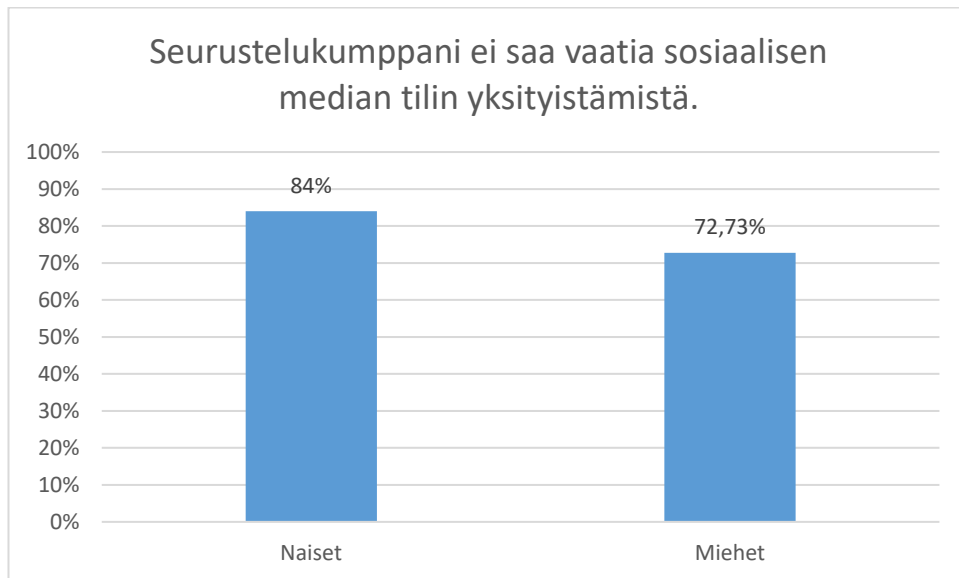
Kuvio 7: Viestien lukeminen

Seuraavaksi kysyttiin, ”Onko mielestäsi hyväksyttyä, jos seurustelukumppani käskää laittamaan sosiaalisen median tilin yksityiseksi?”. Sosiaalisen median tilin, kuten Instagramin laittaminen yksityiseksi tarkoittaa sitä, että vain ystävät tai tietyt käyttäjän hyväksymät henkilöt voivat nähdä julkaisuja, kuten kuvia. Jos tili on määritelty yksityiseksi, vain hyväksytyt käyttäjät näkevät julkaisut. (Instagram 2021.) 80 % eli 32 vastaajista oli sitä mieltä, ettei sosiaalisen median tilien laittamista yksityiseksi saa koskaan vaatia seurustelukumppanilta ja loput 20 % eli 8 vastaajaa pitivät sitä hyväksyttynä ainakin joskus. Vain 2 vastaajaa perusteli milloin seurustelukumppania saa vaatia laittamaan sometilin yksityiseksi. Perustelut liittyivät toisen suojelemiseen tai siihen, jos kaikki muutkin tilit ovat jo yksityisiä. Vastaaja, joka mainitsi toisen suojelemisen ei selventänyt, mitä sillä tarkalleen tarkoittaa.

Jos hän haluaa suojella sitä toista.

Kaikki sometilini ovat jo yksityisiä.

Vain kaksi vastaajaa perusteli vastauksensa avoimeen tekstikenttään. On siis vaikea arvioida syytä miesten ja naisten väliselle erolle (kuvio 8.) Miehet pitivät tekoa useammin hyväksyttynä.

Kuvio 8: Tilien yksityisyys

Tämän jälkeen lomakkeessa kysyttiin, mitä mieltä vastaajat ovat siitä, jos seurustelukumppani vaatii jakamaan sijainnin. Sijainnin jakaminen on mahdollista monissa sovelluksissa, kuten Snapchatissa ja WhatsAppissa. Oman sijainnin voi jakaa yksittäiselle henkilölle tai ryhmälle. Sijainnin avulla toinen voi seurata reaaliaikaisesti missä toinen on, ja nähdä koko ajan mihin hän liikkuu. (WhatsApp 2021.)

67,5 %:n eli 27 nuoren mielestä ei ollut koskaan hyväksyttyä vaatia seurustelukumppania jakamaan omaa sijaintia. Kun taas 32,5 %:n eli 13 mielestä se on joskus hyväksyttyä. Yleisiä tilanteita, jolloin sijainnin jakamisen vaatiminen oli hyväksyttyä, liittyivät turvallisuuteen tai yhteiseen sopimukseen. Monissa avoimen tekstikentän vastauksissa nousi esiin, että sijainnin jakamisen vaatiminen on hyväksyttyä, jos seurustelukumppani on ulkona yksin tai myöhään illalla ja kumppani haluaa näin turvata esimerkiksi toisen kotimatkan. Eräs vastaaja kertoi, että hänen mennessä juhlimaan seurustelukumppani voi vaatia häntä jakamaan sijainnin turvallisuuden vuoksi. Vastauksessaan hän kuitenkin korosti, ettei sijainnin jakamisen vaatiminen ole missään muissa tilanteissa hyväksyttyä. Yksi vastaajista piti itsestään selvänä sitä, että kumppani tietää, missä toinen liikkuu. Muutamat vastaajat kiinnittivät huomiota kysymyksen

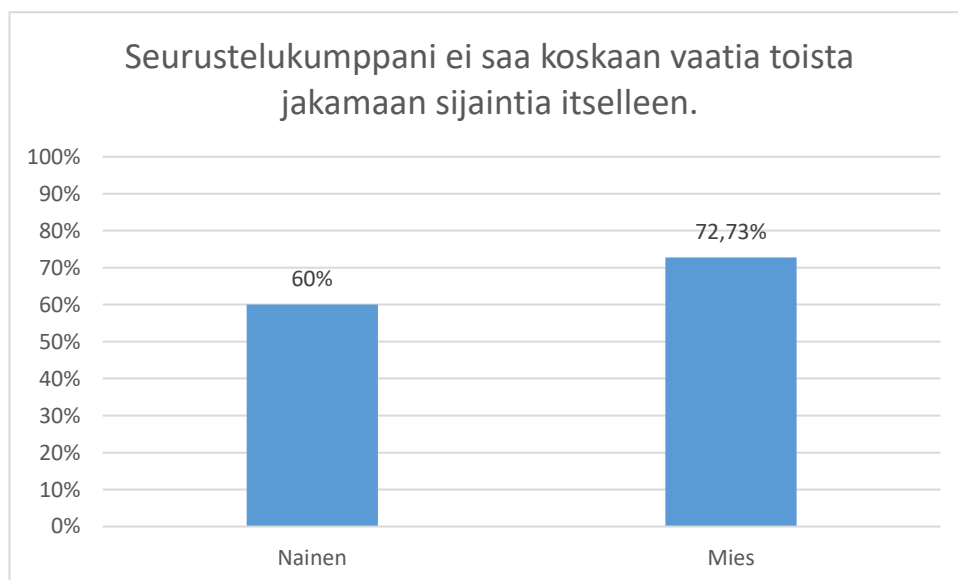
asetteluun ja käytettyyn ”vaatia” sanaan. Toisen pakottaminen sijainnin jakamiseen ei ollut heidän mielestään hyväksyttyä.

Jos menen juhlimaan niin turvallisuus syistä kumppani vaatii minua laittamaan sijainnin. Muutoin ei ole hyväksyttyä.

No mielestäni se on ihan normaalia haluta tietää missä parisi menee.

Vaatiminen ei ole koskaan hyväksyttyä. Pyytää saa.

Naiset pitivät sijainnin jakamisen vaatimista hyväksytympänä (kuvio 9). Avoimeen tekstikenttään perusteltiin usein sijainnin jakamista turvallisuudella. Kaikki vastaajat, jotka perustelivat sijainnin jakamisen vaatimisen olevan hyväksyttyä turvallisuuden tai turvallisen yksin liikkumisen kannalta, olivat naisia. Miesten perusteleamat vastaukset samaan kysymykseen liittyivät käytännön järjestelyihin ja eräs vastaaja piti normaalina sitä, että tietää aina missä kumppani liikkuu.

Kuvio 9: Sijainnin jakaminen

Seuraavaksi kysyttiin, onko vastaajien mielestä hyväksyttyä, jos seurustelukumppani kieltää jakamasta joitakin kuvia tai videoita sosiaaliseen mediaan. 57,5 % eli 23 vastaajaa oli sitä mieltä, että seurustelukumppanin videoiden ja kuvien jakamista saa joissain tilanteissa rajoittaa. Loput 17 eli 42,5 %:n mielestä kuvien ja videoiden jakamista ei saanut rajoittaa koskaan. Ne, joiden mielestä oli joskus hyväksyttyä rajoittaa sosiaaliseen mediaan jaettava sisältöä, nostivat useimmin esiin epäedustavien tai paljastavien kuvien jakamisen. Lähes puolet niistä,

joiden mielestä kuvien tai videoiden jakamisen rajoittaminen oli sallittua, ei tarkentanut vastaustaan avoimeen keskikenttään.

Vastausten perusteella, seurustelukumppania saa nuorten mukaan rajoittaa, jos kumppani on jakamassa esimerkiksi paljastavaa sisältöä. Eräässä vastauksessa mainittiin, että yhdessä seurustelukumppanin kanssa on hyvä pohtia arvoja ja keskustella esimerkiksi paljastavista kuvista, mutta rajoittamistarkoituksessa kieltäminen ei ole hyväksyttyä. Toinen useissa kysymyksissä toistunut vastaus liittyi tilanteeseen, jossa kuvassa tai videossa esiintyy seurustelukumppani itse, jolloin hän saa kieltää kuvan julkaisemisen, koska on itse kuvassa tai videossa. Yhden vastaajan mukaan seurustelukumppani saa aina kieltää kuvien ja videoiden jakamisen. Erityisesti silloin, jos jaettu sisältö ei ole vain jakajasta itsestään, vaan hänen kumppanistaan.

Jotkin kuvat/videot voivat olla vaikka hiukan liian paljastavia eivätkä toisen mielestä sovi someen.

Jos kuva tai video on toisesta sellainen, ettei halua muiden näkevän sitä.

Jos esim. hän ei halua näkyä videossa, se on ymmärrettävää.

Jos kuvat ovat kumppanista itsestään, tai niissä on arkaluontoista sisältöä.

Hyväksyttyä aina! Jos seurustelukumppanilla on vaikka sensuaalisia kuvia tai videoita toisesta, niin niitten jakamiseen tarvitaan aina lupa.

Enemmistä vastanneista miehistä sekä naisista hyväksyi sen, että seurustelukumppani kieltää tiettyjen kuvien tai videoiden jakamisen sosiaaliseen mediaan (kuvio 10).

Kuvio 10: Kuvien ja videoiden jakaminen

Kun kysyttiin ”Onko seurustelukumppanin haukkuminen tai nimittely viestein hyväksyttyä?”, 85 % eli 34 nuorta vastasi, ettei se ole missään tilanteessa hyväksyttyä. 6 nuorta eli 15 %

kuitenkin oli sitä mieltä, että nimittely viestein on joissain tilanteissa sallittua. Kaikki, jotka täydensivät vastaustaan tekstikenttään, hyväksyivät leikkimielisen nimittelyn. Nimittely voitiin nähdä yhteisenä vitsinä, mutta vastauksissa korostettiin, että molempien tuli tietää, että se on leikkiä. Yksi nuorista oli muiden tapaan sitä mieltä, että nimittely viestein on hyväksyttävää, jos siitä on sovittu. Hän kuitenkin tarkensi, että nimittely voi olla esimerkiksi osa seksiä ja toimia esileikkinä.

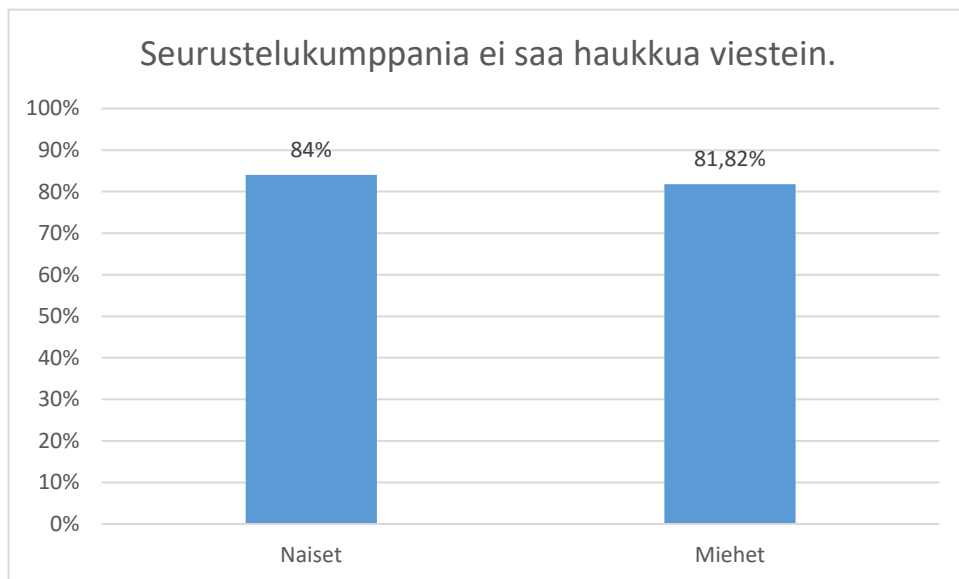
"terveellinen" vittuilu

hyvässä mielessä, ei muuten

VAIN tilanteissa jossa on molemmin puolin todella selvää että nimittely on leikkimielistä.

Jos toinen nauttii siitä ja sovitaan siitä vaikkapa etäesileikkinä.

Muutama vastanneista miehistä hyväksyi toisen haukkumisen naisvastaajia enemmän (kuvio 11). Sukupuoleen perustuva jakauma oli kuitenkin hyvin tasainen ja haukkumista pidettiin yleisesti kiellettyinä.

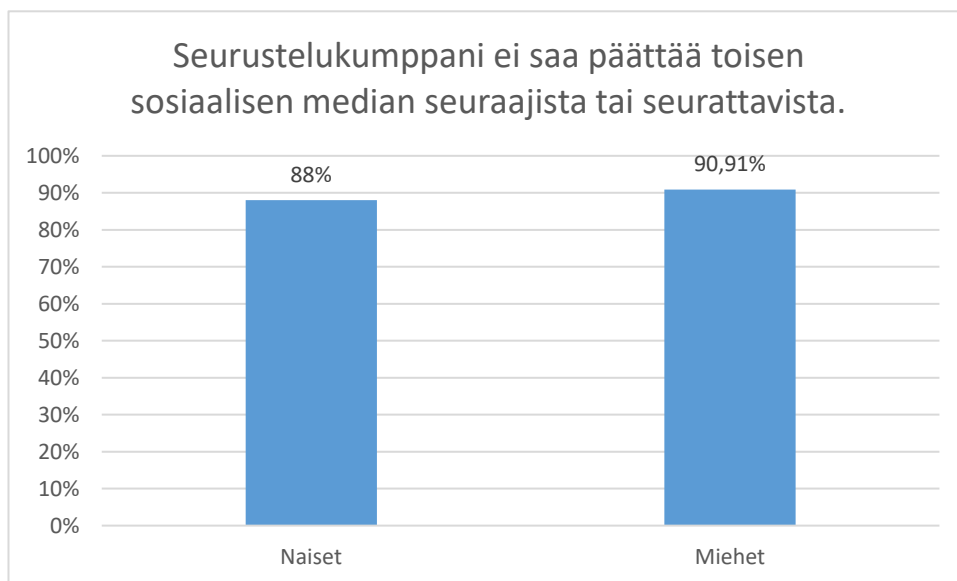
Kuvio 11: Seurustelukumppanin haukkuminen

Seuraavana lomakkeessa kysyttiin, onko hyväksyttyä, että seurustelukumppani päättää ketä toinen saa seurata sosiaalisessa mediassa ja kuka saa seurata häntä. 90 % eli 36 vastaajaa oli sitä mieltä, ettei seurustelukumppani saa missään tilanteessa rajoittaa sitä, ketä kumppani saa seurata tai kuka häntä saa seurata sosiaalisessa mediassa. Loput 10 % eli 4 vastaajaa

pitivät sitä vain joskus hyväksyttynä. Ainoastaan yksi nuori avasi kirjallisesti, miksi teko on joskus hyväksyttyä.

Ei suoranaisesti saa päättää, mutta voi kertoa mielipiteensä asiasta, jos kyseessä on esim. huonoa seuraa (huumeet ym).

Miesvastaajien mielipide seurustelukumppanin sosiaalisen median seuraajien ja seurattavien suhteen oli hieman naisia selkeämpi (kuvio 12). Lähes kaikkien vastanneiden miesten mielestä sosiaalisen median seuraajia ja seurattavia ei saanut rajata. Naiset vastasivat useammin, että se on ajankin joskus sallittua.

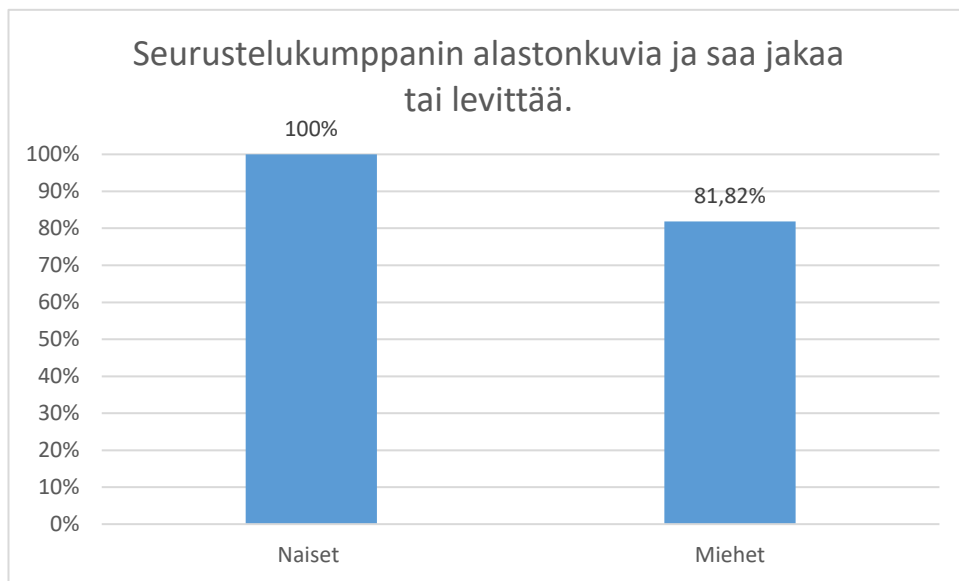
Kuvio 12: Seuraajien ja seurattavien kontrollointi

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin ”Onko seurustelukumppanin alastonkuvien levittäminen tai jakaminen hyväksyttyä?”. Tämän kysymyksen vastausjakauma oli selkein. 38 nuorta eli 95 % vastaajista oli sitä mieltä, ettei se koskaan ole oikein ja 5 % eli vain 2 nuorta sanoi sen olevan hyväksyttyä joskus. Kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että kuvia voi joskus jakaa, mutta vain toinen selitti tarkemmin, missä tilanteessa. Toisen alastonkuvan jakaminen muille oli

vastauksen mukaan sallittua, jos siihen on saanut luvan ja kuva on otettu taiteellisessa mielessä. Muissa tilanteissa toisen alastonkuvien jakaminen ei hänen mielestään ollut sallittua.

Jos on lupa ja vaikkapa taiteellinen tarkoitus, niin silloin tämä voisi olla hyväksyttyä.

Kaikki kyselyyn vastanneet naiset olivat sitä mieltä, ettei kumppanin alastonkuvia saa koskaan jakaa tai levittää (kuvio 13). Nuorille näytti olevan pääsääntöisesti selvää, ettei toisen alastonkuvia saa jakaa tai levittää.

Kuvio 13: Alastonkuvien jakaminen

Kun kysyttiin ”Onko hyväksyttyä, jos seurustelukumppani soittelee tai viestittelee jatkuvasti, kun ette ole yhdessä?”, 26 nuorta eli 65 % vastasi sen olevan hyväksyttyä joissain tilanteissa. Loput 35 % eli 14 nuorta oli sitä mieltä, ettei se ole hyväksyttyä. Avoimeen tekstikenttään tulneiden vastausten perusteella monet eivät nähneet jatkuvaa soittelu tai viestittelyä epämiellyttävänä tai ahdistavana. Muutama vastaaja kertoi muun muassa, että kumppani saa aina soittaa tai jatkuvakin soittelu ja viestittely on hyväksyttyä, jos on asiaa, ikävä tai on ollut kauan erossa. Osa vastaajista, kuitenkin nosti esiin, että jatkuvat yhteydenotot voivat tuntua ahdistavilta varsinkin silloin, jos toiselle ei anna lainkaan omaa tilaa. Kaksi vastaajaa kirjoitti

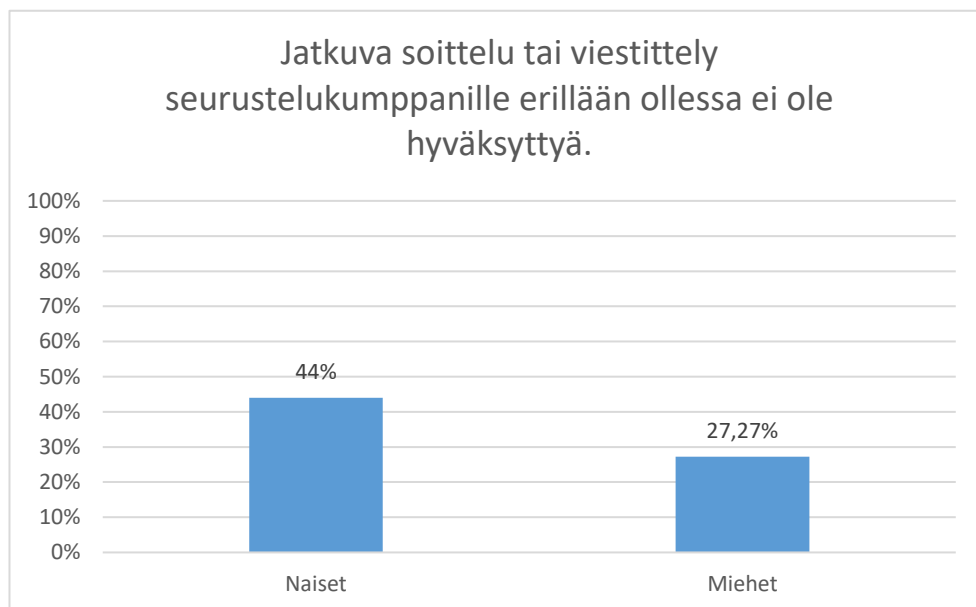
avoimeen tekstikenttään, että jatkuvasta yhteydenpidosta on hyvä sopia säännöt ja keskustella, onko se kumppanille ok.

Minulle saa soitella ja laittaa viestiä niin paljon kuin haluaa.

Jos myös itse haluaa olla yhteydessä niin ok, jos tilanne on väärä tai soittelun kokee ahdistavaksi ei ole ok.

Määrittele jatkuvasti. Viestejä saa laittaa niin paljon kuin huvittaa, toinen vastaa sitten kun ehtii tai jaksaa. Soittelu jatkuvasti tietysti ikävää, mutta meillä ei ole tapana hirveästi soitella.

Hieman alle puolet vastanneista naisista ei hyväksynyt kumppanilta jatkuvaa soittelu tai viestittelyä ollessaan erillään seurustelukumppanistaan (kuvio 14). Jatkuvia yhteydenottoja ei yleisesti pidetty vastaajien keskuudessa huonona.

Kuvio 14: Jatkuvat yhteydenotot

Toiseksi viimeisessä kysymyksessä kysyttiin, saako seurustelukumppani kieltää toista olemasta yhteydessä somessa tiettyihin henkilöihin. 65 % eli 26:n vastaajan mielestä seurustelukumppanin yhteydenpitoa ei saa rajoittaa, mutta lopun 14:sta eli 35 %:n mielestä sitä saa rajoittaa ainakin joskus. Monet eivät selittäneet, missä tilanteessa yhteydenpidon rajoittaminen on sallittua. Ne, jotka avasivat vastaustaan enemmän, mainitsivat lähes kaikki rajoittamisen olevan oikein, jos henkilö on haitaksi puolisolalle eli esimerkiksi jollain tavoin vaarallinen. Yksi henkilö kertoi, että kumppania voi kieltää seuraamasta ex-seurustelukumppania. Toinen vastaaja kertoi, että yhteydenpidon saa kieltää, jos henkilö on tehnyt anteeksiantamattomia tekoja,

mutta ei kuitenkaan kertonut, viittaako tällä esimerkiksi pettämiseen vai aivan muuhun asia-yhteyteen.

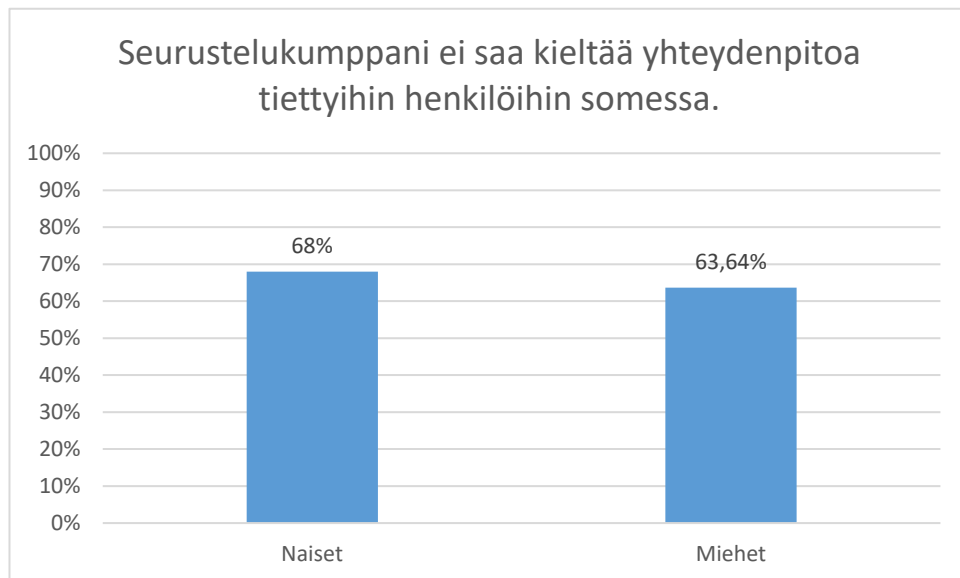
Jos henkilö on erittäin paha influenssi, eli levittää valheellista tietoa tai muuten tekee huonoja asioita

Jos kyseessä on selvästi haitallinen tai häiritsevä ihminen, mutta vain rajoittamisen vuoksi ei saa kieltää.

Jos on hyvä syy olla olematta yhteydessä kyseiseen henkilöön, esim. ko. henkilö on vaarallinen tai tehnyt anteeksiantamattomia tekoja.

Hyväksyttyä joskus, esimerkiksi eksät

Kun verrattiin mies- ja naisvastaajien eroja, miehet hyväksyivät useammin sen, että seurustelukumppani rajoittaa niitä henkilöitä, kehen toinen saa pitää yhteyttä sosiaalisessa mediassa (kuvio 15).

Kuvio 15: Yhteydenpidon rajoittaminen

Kyselylomakkeen viimeinen kysymys koski sitä, saako vastaajien mielestä seurustelukumppania kuvata salaa. 52,5 % eli 21 vastaajaa vastasi, että seurustelukumppania ei saa kuvata salaa ja 47,5 % eli 19 vastaajan mukaan niin saa ainakin joissain tilanteissa tehdä. Tämän kysymyksen vastaukset jakautuivat kaikista tasaisimmin. Seurustelukumppanin kuvaaminen salaa hyväksyttiin yleisimmin silloin, jos otettua kuvaa tai videota ei jaeta tai lähetetä muille. Kuvaaminen salaa oli muutaman vastaajan mielestä hyväksyttyä, jos kumppani on antanut siihen aikaisemmin luvan. Yksi vastaaja nosti esiin, että kuvaamisen jälkeen on tärkeää näyttää kuva tai video kumppanille.

Myös sillä, mihin kuvia tai videoita on tarkoitus käyttää, oli vastaajille merkitystä. Hyväntahtoiset ja suloiset kuvat toisesta hänen nukkuessaan tai esimerkiksi pelatessa, oli muutaman

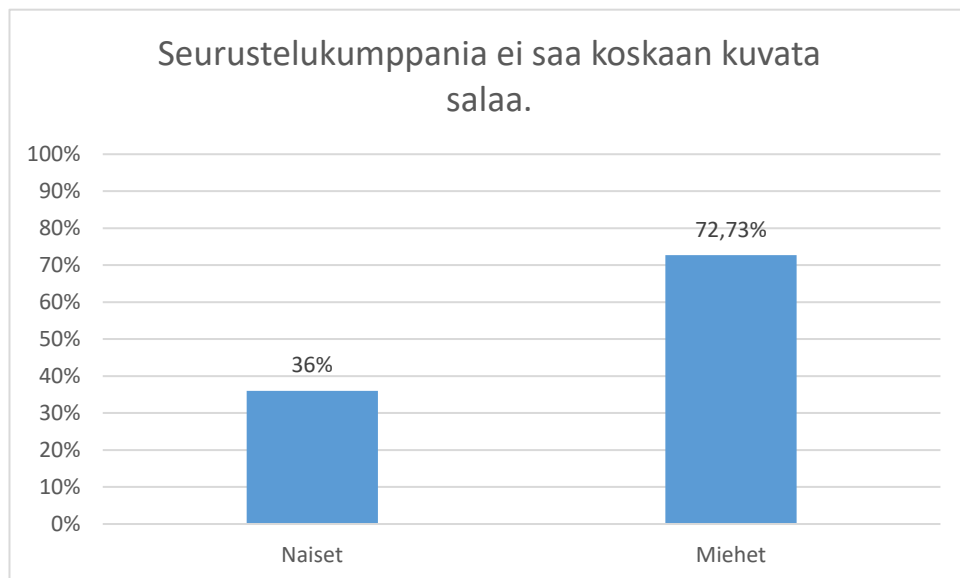
vastaajan mielestä hyväksytyjä. Paljasta pintaa kuvissa ja videoissa ei kuitenkaan erään vastaajan mukaan saanut koskaan näkyä. Kuvien tai videoiden ottamien candid photos mielessä oli yhden vastaajan mielestä ainut tilanne, jossa toisen kuvaaminen salaa on hyväksyttyä. Candid photo on valokuvaus tyyli, jossa kuvauksen kohteesta otetaan taiteellisessa mielessä kuva niin, ettei hän ole kuvaushetkellä tietoinen siitä, että häntä kuvataan.

”candid photos” tyyppisesti, mutta kuvan ottamisen jälkeen se pitää näyttää kumppanille ja kysyä onko ok, ja poistaa jos hän pyytää. jos kumppani on ilmaissut, että ei tykkää salakuvaamisesta, niin ei.

Jos ottaa kuvan esimerkiksi vain itselleen, mutta kuvan jakaminen salaa ei ole hyväksyttävää.

Jos tarkoitus ei ole pahantahtoinen, vaan videolle on tarkoitus yhdessä naureskella tai saada hyviä muistoja talteen.

Vastanneet naiset pitivät seurustelukumppanin kuvaamista salaa kaksi kertaa useammin hyväksyttynä kuin kyselyyn vastanneet miehet (kuvio 16).

Kuvio 16: Seurustelukumppanin kuvaaminen salaa

8 Johtopäätökset

Opinnäytetyön avulla oli tarkoitus selvittää, miten sosiaalinen media vaikuttaa nuorten seurustelu-suhteisiin. Ja hyväksyvätkö nuoret sosiaalisessa mediassa sellaisia tekoja, jotka täyttävät seurusteluväkivallan tunnusmerkit. Monet vastanneiden nuorten hyväksymät teot täyttävät yleisen käsityksen mukaan seurusteluväkivallan tunnusmerkit. Laadullisten kysymysten avulla on saatu selville, että vastanneet nuoret pääsääntöisesti ovat sopineet sääntöjä tai muutoin tuntuvat tietävän, millä perustein kyseenalaiselta vaikuttavat teot ovat hyväksytyjä.

Saatujen vastausten avulla selvisi, että nuorille tuntuu osittain olevan melko selvää, että keskustelu, yhteiset sopimukset, arvot ja normit ohjaavat sosiaalisessa mediassa tehtyjä tekoja.

Sosiaalisen median vaikutusta seurustelusuhteeseen pidettiin pääasiallisesti positiivisena tai neutraalina. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, että sosiaalinen media vaikuttaisi suhteeseen vain negatiivisesti. Seurustelukumppanin somekäyttäytyminen nähtiin myös pääsääntöisesti positiivisena, eikä kukaan vastanneista kertonut kumppanin somekäyttäytymisen aiheuttavan pahaa mieltä jatkuvasti (kuvio 6). Vastajat näkivät sosiaalisen median enemmänkin hyödyllinen, suhteen ylläpitämisen kannalta, kuin haitaksi suhteelle.

Vain yksi vastaaja nosti esiin mustasukkaisuuden liittyen seurustelukumppanin somekäyttäytymiseen. Ennako-oletusten mukaan mustasukkaisuus olisi noussut useammin esiin kyselyn aikana, mutta nuoret eivät vastaustensa perustella olleet mustasukkaisia kumppaninsa käytöksestä tai sosiaalisen median käytöstä.

Kun kyselyssä kysyttiin, onko vastaajilla seurustelukumppanin kanssa sovittuja sääntöjä 87,5 % nuorista vastasi, ettei sovittuja sääntöjä sosiaalisen median suhteen ole. Kuitenkin vastausten perusteella näyttäisi siltä, että nuoret noudattavat tiettyjä normeja ja käytäntöjä. Monet ovat selvästi käyneet keskustelua sosiaalisen median rajoista ja noudattavat niitä. Kumppanin kanssa keskusteluun ja näin yhteisten sääntöjen sopimiseen kannustettiin useissa vastauksissa. Aikaisemmin tehtyjen tutkimusten mukaan jopa 80 % pareista on yleisesti sääntöjä parisuhteessa, mutta sanallisesti niistä keskustelee vain 25 %. Säännöt perustuvat yleisesti ihan teisiin, vaatimuksiin ja maalaisjärkeen. (Mielenterveystalo 2021.) Sääntöjä ei ehkä pidetä suoranaisesti erikseen sovittuina sopimuksina, mutta nuorilla varmasti enemmän normeja, joita sosiaalisen median käytössä ja seurustelusuhteessa ylipäättään noudatetaan.

Seurusteluväkivalta voi olla kumppanin sosiaalisten suhteiden rajoittamista, kontrollointia tai tarkkailua (Nollalinja 2021). Noin puolet vastaajista piti hyväksyttynä seurustelukumppanin sosiaaliseen mediaan jakaman sisällön kontrollointia. Tiettyjen kuvien ja videoiden jakamisen kieltäminen nähtiin hyväksyttynä kuitenkin yleensä silloin, kun kuvassa on itse, eikä halua kumppanin jakavan kyseistä sisältöä siksi. Toinen syy sosiaalisen median julkaisujen kontrolloinnille oli se, että kuva on paljastava. Nuoret eivät halunnet, että oma seurustelukumppani esiintyy sosiaalisessa mediassa paljastavasti tai muutoin nolaa itsensä.

Joskus täysin epäsopivalta kuulostava käytös oli nuorille normaalia. Esimerkiksi osa nuorista piti seurustelukumppanin haukkumista viestein hyväksyttynä. Merkityksellisintä oli kuitenkin asiayhteys. Eräs nuorista oli muutaman muun tapaan sitä mieltä, että nimittely viestein on hyväksyttävä, jos siitä on sovittu. Hän kuitenkin tarkensi, että nimittely voi olla esimerkiksi osa seksiä ja toimia esileikkinä. Ensi- ja turvakotien liiton tekemässä kyselytutkimuksessa nousi esiin samankaltaisia vastauksia, vaikkakin fyysiseen väkivaltaan liittyen. Ensi- ja turvakotien

liiton kyselyssä osa vastaajista olivat sitä mieltä, että seurustelukumppanin läpsiminen tai lyöminen on hyväksyttyä nimenomaan seksin aikana tai siihen liittyen. (Kovanen 2019, 29.)

Opinnäytetyötä varten kerätystä aineistosta päätellen jatkuvaa soittelua ja viestittelyä ei pidetty myöskään mitenkään erityisen haitallisena. Nykynuoret ovat ehkä niin tottuneita jatkuvan yhteydenpitoon monien sovellusten kautta, että ajattelevat jatkuvan tavoitettavuuden olevan velvollisuus tai normi. Kontrollloiva ihminen haluaa aina tietää missä puoliso on. Hän on aina läsnä, seuraamalla kumppanin sijaintia tai soittelemalla ja viestittelemällä jatkuvasti. (Hakkarainen 2019, 21.) Erään opinnäytetyön kyselyyn vastanneen nuoren mielestä, oli selvää, että kumppanin sijainti on oltava toisen tiedossa.

Alastonkuvien jakaminen nähtiin kaikkein kielletympänä. Pelastakaa Lapset ry:n vuonna 2018 tehdyn tutkimuksen mukaan nuoret pääsääntöisesti tietävät, että alastonkuvien jakaminen ei ole sallittua, mutta noin kolmannes lapsista kuitenkin jakaa niitä eteenpäin. (Pelastakaa lapset 2018.) Kaikki tämän opinnäytetyön kyselylomakkeeseen vastanneet naiset olivat sitä, mieltä ettei kumppanin alastonkuvia saa jakaa ja vain kaksi miestä kertoi jakamisen oleva hyväksyttyä ainakin joskus. Se että, kuvien jakamisen tiedetään olevan kiellettyä, ei kuitenkaan aina estä nuoria jakamasta niitä eteenpäin.

Kun verrataan sitä, kuinka usein kyselyyn vastanneet miehet ja kuinka usein vastanneet naiset hyväksyivät tiettyjä tekoja, hyväksyivät miesvastaajat niitä useimmin. Miesvastaajat pitivät suhteessa vastaajamäärään naisvastaajia useammin lomakkeessa esitettyjä tekoja hyväksytyinä. On kuitenkin huomioitava, että miesvastaajia oli huomattavasti vähemmän kuin vastanneita naisia. Suurempia johtopäätöksiä siitä ei siis voida tehdä, koska vastaajamäärä on niin rajallinen. Tässä kyselyssä kuitenkin vastaajamiehet hyväksyivät useammin ne teot, joita yleisesti pidetään seurusteluväkivaltana.

Kokonaisuudessaan näyttäisi siltä, että vastanneet nuoret kokivat ennakko-oletuksia vähemmän seurusteluväkivaltaa sosiaalisen median välityksellä. Vaikkakin monet näennäisesti sosiaalisia suhteita rajoittavia, yksityisyyttä loukkaavia ja kontrollloivia takoja pidettiin vastaajien keskuudessa hyväksytyinä, oli niistä usein sovittu. Se miten ja missä tilanteessa ja kenen tahdosta sopimus on tehty, ei selviä vastauksista. Huolena kuitenkin herää se, ovatko nuoret tietoisia siitä, miten paljon heidän tarvitsee jakaa ja vaikka sosiaalinen media ja teknologia on osa elämää, on silläkin rajansa. Aina ei tarvitse hyväksyä kuvaamista, olla tavoitettavissa tai seurattavissa edes seurustelukumppanin toimesta.

9 Pohdinta

Sosiaalinen media on merkittävä osa yhä nuorempien lasten elämää ja vaikuttaa moneen elämän osa-alueeseen (Rahja 2013, 4). Sosiaalisen median vaikutusten kokonaisvaltainen

ymmärtäminen on tärkeää. Opinnäytetyön tulosten perusteella nuoret sallivat osittain ongelmallista käytöstä seurustelukumppaneiltaan. Esimerkiksi seurustelukumppanin kuvaaminen salaa sekä jatkuva soittelu ja viestittely olivat usein hyväksytyjä. Lain mukaan edes perheen jäsentä ei saa kuvata salaa, vaikka kuvia ei edes jaettaisi mihinkään (Yli -Räisänen 2017).

Hauskojen tilanteiden kuvaaminen ja muistojen ikuistaminen tuntuu olevan nuorille tapa, eivätkä he vastausten mukaan näe sitä ongelmallisena. Se mitä kuvilla voidaan lopulta tehdä voi aiheuttaa vakavia seurauksia. Vaikka vastaaja nyt ajattelee, ettei salaa kuvattu sisältö ole haitaksi, voi se myöhemmin levitä ja aiheuttaa jopa julkista häpeää. Kumppani tai entinen kumppani voi käyttää toisesta saatuja tietoja, kuvia tai videoita toisen toiminnan ohjailuun tai uhkailuun (Hakkarainen 2019, 26). Olisi lähtökohtaisesti hyvä, että kaikki olisivat tietoisia siitä, millaista materiaalia itsestä seurustelukumppanilla on.

Nuorille tulisi entistä enemmän opettaa niitä rajoja mitkä heille kuuluu. Kenties aihetta tulisi käsitellä enemmän koulussa tai nuoria tulisi muutoin tiedottaa siitä, ettei kaikki toiminta kuulu kumppanille. Yhteisten sopimusten ja keskustelun kulttuuria tulee myös korostaa. Nuorilla voi keskenään olla sopimuksia. Vastauksista nousi esiin, että joitain sopimuksia oli joskus aikaisemmin tehty ja niiden mukaan toimitaan edelleen. Nuorille ei välttämättä ole selvää, että sovittuja sääntöjä esimerkiksi lupaa salaa kuvaamiselle voi koska tahansa muuttaa. Väestöliitto on palautteessaan (liite 3) kertonut, että tämän opinnäytetyön avulla saatuja tuloksia tullaan käyttämään toiminnan kehittämisessä. Väestöliitto aikoo saatuja tulosten pohjalta lisätä aiheesta tiedottamista ja kampanjointia.

Vahvistettavuudella tarkoitetaan sitä, että tehdyt tulkinnat saavat tukea aikaisemmista tutkimuksista. Lisäksi tehdyt tulkinnat tulee olla aineistoon perustuvia johtopäätöksiä. Vahvistettavuuden kannalta on myös tärkeää, että kuka tahansa pystyy seuraamaan päätelmiä ja arvioimaan niitä. Kaikkien lukijoiden tekemien päätelmien ei kuitenkaan tarvitse olla yhteneviä, eikä se silti vähennä tutkielman luotettavuutta. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 135–140.) Opinnäytetyöstä saatuja tuloksia on verrattu muihin aikaisempiin tutkimuksiin ja johtopäätökset ovat suoraan saaduista tuloksista. Omaa tunteellista tulkintaa on pyritty välttämään, joka lisää luotettavuutta.

Tämän opinnäytetyön heikkous on selvästi pieni otoskoko, joka hankaloittaa kvantitatiivisten johtopäätösten tekemistä. Kvalitatiivisten johtopäätösten tekemiseen saatu aineisto on suhteellisen hyvä ja laaja. Saatu otos jäi selvästi oletettua pienemmäksi. Myös itse lomakkeessa oli muutamia heikkouksia. Kaikki kvantitatiiviset kysymykset olivat pakollisia, mutta niiden vastausten perustelu ei. Jos myös avoimet tekstikentät olisi määritelty pakollisiksi, olisi vastausten syitä voitu selvittää enemmän. Nyt usein avoimeksi jäi, missä tilanteessa joitain tekoja hyväksyttiin. Muutamissa kohdissa perusteluja saatiin vain muutama ja suurin osa

vastauksista jäi perustelematta. Kenttien pakollisuus olisi toisaalta voinut lisätä vastaajakatoa, sillä kysymyksiä lomakkeessa oli suhteellisen paljon.

Saman tyyllisen tutkimuksen tekeminen suuremmalla otoksella olisi mielenkiintoista. Vastauskato eli vastamaattomuuden nousu suureksi aiheutti haasteita eri sukupuolten ja ikäryhmien väliselle vertailulle. Yleensä suurelle yleisölle eli ennakkoon valikoimattomalle joukolla lähetetty kysely ei tuota kovin paljon vastauksia. (Hirsjärvi ym. 2009, 195–196.) Lomakkeen suunnittaminen jollekin tietylle ryhmälle olisi ollut tehokkaampi tapa kerätä vastauksia.

Jatkotutkimusta aiheesta olisi kiinnostavaa ja mielestäni tarpeellista tehdä. Seurusteluväkivalta on teemana tärkeä, mutta siitä tehtyjä tutkimuksia on suhteellisen vähän. Myös kaikenlaiset tutkimukset sosiaalisen median ja nuorten välisten parisuhteiden tai seurusteluväkivallan yhteydestä olisivat kiinnostavia. Sosiaalisen median muuttuessa moniulotteisemmaksi ja sen tullessa osa kaikkea elämää, on sen suhdetta ja vaikutuksia tarpeellista tutkia ja tarkkailla. Jatkotutkimuksessa voitaisiin selvittää seurusteluväkivallan sosiaalisessa mediassa ilmenevyyttä seurustelusuhteen pituuden tai koulutustason perusteella. Olisi kiinnostavaa verrata myös tämän tutkielman tuloksia saman kaltaiseen tutkimukseen, joka on tehty huomattavasti vanhemmille ihmisille. Tällöin voitaisiin vertailla niin sanottujen diginatiivien ja vanhempien ikäpolvien välisiä eroja.

Lähteet

Painetut

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4.painos. Jyväskylä. Gummerus.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Jyväskylä. Kariston kirjapaino Oy.

Niemi, J. 2010. Seurusteluväkivalta nuorten kokemana. Tampere. Tampereen Yliopistopaino Oy- Juvenes Print.

Perttula, V. 2020. TikTokin käyttäjämäärä kasvoi räjähdysmäisesti koronakevään aikana Britannianssa - haastaa kasvullaan Facebookin. Kauppalehti. Julkaistu 7.10.2020.

Sinkkonen, J. 2013. Nuoruusikä. Helsinki. WSOY.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 7. painos. Helsinki. Tammi

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä. PS-kustannus.

Sähköiset

Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietämäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J. & Siukola, R. 2020. Väkivaltakäsitteiden sanasto. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 12.4.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139150/URN_ISBN_978-952-343-211-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Digitaalinen väkivalta. 2021. Naisten linja. Viitattu 15.3.2021. <https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/vakivallan-muodot/digitaalinenvakivalta/>

Ensi- ja turvakotien liitto. 2019. Kysely nuorille: nuorten kohtaama seurusteluväki on monimuotoista ja vakavaa. Viitattu 20.3.2021. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/seurusteluvakivalta/>

Ensi- ja turvakotien liitto. 2021. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. Viitattu 15.3.2021. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/>

Günther, K. & Hasanen, K. 2021. Tyypittely. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Viitattu 10.5.2021. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/tyypittely/>

Hakkarainen, L. 2019. Digitaalinen väkivalta parisuhteessa ja sen jälkeen. Naisten linja Suomessa ry. Viitattu 15.3.2021. https://images.ctfassets.net/pbxhiewat8h/NOPlzWCuPzG1sF2HANVla/75f7f2941f100f93e2cfa946b1312863/Digitaalinen-vakivalta-parisuhteessa_28Oct19-1.pdf

Henkinen väkivalta. 2021. Naisten linja. Viitattu 15.3.2021. <https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/vakivallan-muodot/henkinen-vakivalta/>

Instagram. 2021. Miten määritän Instagram-tilini yksityiseksi, jotta vain hyväksytyt seuraajat voivat nähdä jakamani sisällön? Viitattu 4.5.2021. <https://www.facebook.com/help/instagram/448523408565555>

- Kontula, O. 2016. Lemmen paula. Seksuaalinen hyvinvointi parisuhdeonnan avaimena. Perhebarometri 2016. Väestöliitto. Viitattu 10.5.2021. https://vaestoliitto-fi.directo.fi/@Bin/d66f4e4ebdbd892b89a72355ff8da419/1620633238/application/pdf/6081349/Perhebarometri_2016_netti.pdf
- Koskinen, M. 2011. Rikos on rikos myös virtuaalimaailmassa. Rikosuhripäivystyksen julkaisu 3/2011. Viitattu 12.4.2021. https://www.riku.fi/content/uploads/su_file/1281_internetver-sio_RIKU_311.pdf
- Kovanen, T. 2019. Ensi- ja turvakotien liitto. Seurustelun ei kuulu satuttaa. Suomalaisten nuorten kokemuksia seurusteluväkivallasta. Viitattu 2.5.2021. https://issuu.com/ensi-jaturvakotienliitto/docs/seurusteluvv_2019_verkkojulkaisu_final
- Kreivi, J. 2017. Rikokset verkossa yleistyvät verkon käytön lisääntyessä. Rikosuhripäivystyksen julkaisu 2/2017. Viitattu 12.4.2021. https://www.riku.fi/content/uploads/su_file/1883_RIKU_2_2017.pdf
- Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. ja Lozano, R. 2005. Väkivalta ja terveys maailmassa. WHO:n raportti. Viitattu 20.3.2021. https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/full_fi.pdf
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017. Nuorten seurustelu. Viitattu 10.5.2021. <https://www.mll.fi/vanhemmille/vinkkejja-lapsiperheen-arkeen/nuori-seurusteleel/>
- Mielenterveystalo. 2021. Parisuhteen kriisit. Viitattu 14.4. 2021. https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/itsehoito/parisuhteen_omahoito/Pages/parisuhteen_kriisit.aspx
- MIELI ry. 2021. Parisuhde- vaiheesta vaiheeseen. Suomen mielenterveys ry. Viitattu 21.2.2021. <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/ihmissuhteet/parisuhde-%E2%80%93vaiheesta-vaiheeseen>
- Nollalinja. 2021. Mitä on väkivalta? Viitattu 2.5.2021. <https://www.nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/>
- Nuorten netti. 2020. Seurustelua netissä. Viitattu 10.5.2021. <https://www.nuortennetti.fi/ihmissuhteet/seurustelu/seurustelua-netissa/>
- Pelastakaa lapset.2018. Lasten ja nuorten kokemaa seksuaalinen häirintä ja siihen liittyvä kiusaaminen digitaalisessa mediassa. Viitattu 2.5.2021. [Sexting raportti_web-002.pdf \(amazonaws.com\)](https://www.pelastakaa.fi/raportit/seurustelu/seurusteluvakivalta.pdf)
- Rahja, R. 2013. Nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa. Mediakasvatusseura ry. Viitattu 25.3.2021. http://mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/06/nuorten_mediamailma_pahkinankuoressa1.pdf
- Rikosuhripäivystys. 2018. Mitä on seurusteluväkivalta? - Pohdintoja omien rajojen tunnistamisesta. Viitattu 20.2.2021. https://www.riku.fi/content/uploads/su_file/1795_W_Mita_on_seurustelu_vakivalta_Pohdintaa_omien_rajojen_tunnistamisesta_Word_10122018.pdf
- Ropponen, R. 2009. Henkisen väkivallan hintana kadotettu minuu. Rikosuhripäivystyksen julkaisu 3/2009. Viitattu 12.4.2021. https://www.riku.fi/content/uploads/su_file/705_RIKU_309_netti.pdf
- Santalahti, T. 2018. Nuorten seurustelu. Opettajan opas- Nuorten seksuaalisuus ja seksuaaliterveys. Duodemic. Koulun terveystietokirjasto. Viitattu 23.2.2021.

<https://www.koulunterveyskirjasto.fi/aihe/opettajalle-ja-opiskeluhuollolle/opettajan-opas-nuorten-seksuaalisuus-ja-seksuaaliterveys/oos00002>

SoMe ja Nuoret 2019 - katsaus nuorten sosiaalisen median käytöstä. Ebrand. Viitattu 4.3.2021. <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2019/tiivistelma/>

Somerajaton. 2021. Sosiaalinen media- usein kysyttyä. Viitattu 26.3.2021. <https://somerajaton.fi/tietoa/ukk/>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn suositukset. Tunista, turvaa ja toimi. Sosiaali- ja terveystoimelle paikallisen ja alueellisen toiminnan ohjaamiseen ja johtamiseen. Viitattu 24.5.2021. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74213/Julk_2008_9_perhevakivaltatyon_suosituks_verkko.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2021. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen. Viitattu 24.5.2021. <https://stm.fi/lahisuhde-ja-perhevakivalta>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Lähisuhdeväkivalta. Viitattu 13.2.2021. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/vakivallan-ehkaisy/lahisuhdevakivalta

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2018. Ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi. Viitattu 24.2.2021. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/IEEA_LUONNOS_22.11.2018_0.pdf

Vaaranen-Valkonen, N. 2013. ”Ei mulla oikeen ole ketään kenen kanssa puhua tommosta aiheesta”. Rikosuhripäivystyksen julkaisu 3/2013. Viitattu 12.4.2021. https://www.riku.fi/content/uploads/su_file/1513_RIKU-3_2013-internet.pdf

Väestöliitto. 2021. Viitattu 2.3.2021. <https://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/>

Vilkka, H. 2021a. Tutki ja kehitä. 5. painos. E-kirja. Jyväskylä. PS-kustannus.

Vilkka, H. 2021b. Näin onnistut opinnäytetyössä. E-kirja. Jyväskylä. PS-kustannus.

Väisänen, M. 2014. Lähisuhdeväkivaltaa voi ilmetä missä perheessä tai parisuhteessa tahansa. Pirkanmaan SETA. Rikosuhripäivystyksen julkaisu 2/2014. Viitattu 12.4.2021. https://www.riku.fi/content/uploads/su_file/1616_RIKU-lehti-2-2014.pdf

Wolfe, D. & Temple J. 2018. Adolescent Dating Violence. Theory, Reseach, and Prevention. Viitattu 10.5.2021. https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=dV1gDwAAQ-BAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Wolfe,+D.+%26+Temple+J.+2018.+Adolescent+Dating+Violence.+Theory,+Research,+and+Prevention&ots=X9FwxvZuGX&sig=krJL_SZ7CSqTGPdfKQFtZrt-sabs&redir_esc=y#v=onepage&q=Wolfe%2C%20D.%20%26%20Temple%20J.%202018.%20Adolescent%20Dating%20Violence.%20Theory%2C%20Research%2C%20and%20Prevention&f=false

WhatsApp. 2021. How to use live location. Viitattu 4.5.2021. <https://faq.whatsapp.com/android/chats/how-to-use-live-location/?lang=fi>

Yli-Räisänen, H. 2017. Missä menee laillisen ja laittoman raja kuvaamisessa ja kuuntelussa? Rikosuhripäivystys. Viitattu 3.5. 2021. <https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-2-2017/missa-menee-laillisen-ja-laittoman-rajakuvaamisessa-ja-kuuntelussa/>

Kuviot

Kuvio 1: Vastaajien ikä	21
Kuvio 2: Vastaajien sukupuoli.....	22
Kuvio 3: Sosiaalisessa mediassa käytetty aika	23
Kuvio 4: Käytetyt sosiaalisen median kanavat.....	23
Kuvio 5: Sosiaalisen median vaikutus seurustelusuhteeseen	24
Kuvio 6: Aiheuttaako kumppanin käytös pahaa mieltä	25
Kuvio 7: Viestien lukeminen	27
Kuvio 8: Tilien yksityisyys	28
Kuvio 9: Sijainnin jakaminen.....	29
Kuvio 10: Kuvien ja videoiden jakaminen	30
Kuvio 11: Seurustelukumppanin haukkuminen.....	31
Kuvio 12: Seuraajien ja seurattavien kontrollointi	32
Kuvio 13: Alastonkuvien jakaminen	33
Kuvio 14: Jatkuvat yhteydenotot	34
Kuvio 15: Yhteydenpidon rajoittaminen.....	35
Kuvio 16: Seurustelukumppanin kuvaaminen salaa	36

Liitteet

Liite 1: Tutkimuslupa	46
Liite 2: Kyselylomake	47
Liite 3: Toimeksiantajan palaute	50

Liite 1: Tutkimuslupa

Tutkimuslupa

Laurea Ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija Annika Korhonen valmistelee opinnäytetyötään nuorten seurusteluväkivallan kokemuksista sosiaalisessa mediassa.

Väestöliitto ry jakaa kyselyä nuorille kanavissa ja sosiaalisessa mediassa. Opiskelija hyväksyttää kyselylomakkeen ja saatetiedotteen Antti Lahtisella ennen kyselyn käynnistämistä. Vastajilta pyydetään suostumus kyselyyn sähköisesti.

Aineistoon kohdistuvat tutkimuseettiset salassapitovelvoitteet. Tutkimukseen osallistuvien anonymiteetti turvataan julkaistavassa opinnäytteessä.

Opinnäytetyön ohjaajana toimii palvelupäällikkö Antti Lahtinen.

Helsingissä 23. maaliskuuta 2021

VÄESTÖLIITTO RY

Handwritten signature of Minna Säävälä in black ink.

Minna Säävälä
ohjelmajohtaja

Handwritten signature of Marina Wetzter-Karlsson in black ink.

Marina Wetzter-Karlsson
kehitysjohdaja

Liite 2: Kyselylomake

Kyselylomake

Hei, olen sosionomiopiskelija Annika Korhonen. Opiskelen ammattikorkeakoulu Laureassa ja teen opinnäytetyötä sosiaalisen median ja seurusteluväkivallan välisestä yhteydestä. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Väestöliiton kanssa. Tarkoituksena on oheisen kyselylomakkeen avulla selvittää, miten sosiaalinen media vaikuttaa seurustelevien nuorten seurustelusuhteisiin.

Kyselyyn voivat vastata kaikki 15-20-vuotiaat nuoret jotka seurustelevat tai ovat aikaisemmin seurustelleet.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista, luottamuksellista ja tapahtuu täysin nimettömänä. Kyselyssä ei kerätä mitään sellaisia tietoja, joista vastaaja voitaisiin tunnistaa. Vastauksista koostettu opinnäytetyö julkaistaan, mutta yksittäistä vastaajaa tuloksista ei voi tunnistaa. Lopullinen opinnäytetyö on luettavissa Theseus- arkistosta (www.theseus.fi) kesällä 2021.

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5-10 minuuttia.

Opinnäytetyöhön tai tähän kyselyyn liittyvissä asioissa, voit olla yhteydessä sähköpostitse osoitteeseen annika.korhonen@student.laurea.fi

Mikäli huomaat aiheen nostavan esiin huolta tai ajatuksia, niistä on hyvä jutella jonkun kanssa.

Keskusteluapua esimerkiksi seurusteluväkivaltaan tai kaltoinkohdeltuun on saatavilla nuorten matalankynnyksen palveluista. Auttavia tahoja ovat mm.

Väestöliiton nuorten palvelut. www.hyvakysymys.fi/nuortenvaestoliitto

Poikien Puhelin. www.poikienpuhelin.fi

Rikosuhripäivystys www.riku.fi

Nuorten exit <https://nuortenexit.fi/>

Sua varten somessa <https://loistosetlementti.fi/sua-varten-somessa/>

Nollalinja. www.nollalinja.fi

1. Minkä ikäinen olet?

- * Vuotta. 15
 16
 17
 18
 19
 20

2. Sukupuoli?

- Nainen Mies En halua kertoa Muu, mikä? Muu, mikä?
 * :

3. Kuinka monta tuntia päivässä käytät somea keskimäärin?

- * Valitse itsellesi parhaiten sopiva vaihtoehto. 0-2 tuntia
 3-5 tuntia
 6-8 tuntia
 yli 8 tuntia

4. Mitä somekanavia käytät päivittäin? ?

- WhatsApp
 Snapchat
 Instagram
 TikTok
 Jodel
 Facebook
 Twitter
 Discord

Muu somekanava?

5. Miten koet sosiaalisen median vaikuttavan seurustelusuhteesesi?

- * Vastaa se, joka sopii sinulle parhaiten. Voit halutessasi tarkentaa vastaustasi.
- Vain negatiivisesti
 Melko negatiivisesti
 Ei mitään vaikutusta
 Melko positiivisesti
 Vain positiivisesti

Miten sosiaalinen media
konkreettisesti vaikuttaa
suhteeseen?

6. Aiheuttaako seurustelukumppanisi käytös somessa pahaa mieltä sinulle?

- * Voit halutessasi tarkentaa vastaustasi.
- Jatkuvasti
 Melko usein
 Harvoin
 Ei koskaan

Miten?

7. Onko sinulla ja seurustelukumppanillasi sääntöjä asioista, joita sosiaalisessa mediassa ei saa tehdä?

Ei ole On Jos vastasit

- * Kerro vielä, millaisia sääntöjä ja ketä ne koskee.
-

8. Seuraavissa kysymyksissä vastaat siihen, ovatko mainitut teot mielestäsi hyväksytyjä seurustelusuhhteessa.

Jos vastaat "Hyväksytyä joskus", kerro missä tilanteessa teko on mielestäsi hyväksytty.

Toisen henkilökohtaisten viestien lukeminen.

Ei hyväksytyä Hyväksytyä joskus Missä tilanteessa hyväksytyä?

Seurustelukumppani käskee laittamaan sometilin yksityiseksi.

Ei hyväksytyä Hyväksytyä joskus Missä tilanteessa hyväksytyä?

Seurustelukumppani vaatii jakamaan sijainnin itselleen.

Ei hyväksytyä Hyväksytyä joskus Missä tilanteessa hyväksytyä?

Seurustelukumppani kieltää joidenkin kuvien tai videoiden jakamisen.

Ei hyväksytyä Hyväksytyä joskus Missä tilanteessa hyväksytyä?

Toisen haukkuminen tai nimittely viestein.

Ei hyväksytyä Hyväksytyä joskus Missä tilanteessa hyväksytyä?

Seurustelukumppani päättää ketä saat seurata somessa ja kuka saa seurata sinua

Ei hyväksytyä Hyväksytyä joskus Missä tilanteessa hyväksytyä?

Seurustelukumppanin alastonkuvien levittäminen tai näyttäminen ystäville.

Ei hyväksyttyä Hyväksyttyä joskus Missä tilanteessa hyväksyttyä?

* .

Seurustelukumppani soittelee tai viestittelee jatkuvasti, kun ette ole yhdessä.

Ei hyväksyttyä Hyväksyttyä joskus Missä tilanteessa hyväksyttyä?

* .

Seurustelukumppani kieltää olemasta yhteydessä somessa tiettyihin henkilöihin.

Ei hyväksyttyä Hyväksyttyä joskus Missä tilanteessa hyväksyttyä?

* .

Seurustelukumppanin kuvaaminen salaa.

Ei hyväksyttyä Hyväksyttyä joskus Missä tilanteessa hyväksyttyä?

* .

Liite 3: Toimeksiantajan palaute

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Työelämän palaute

8.12.2015/ba

Hyvä työelämän edustaja!

Kiitos, että tarjositte Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijalle/opiskelijoille mahdollisuuden tehdä opinnäytetyö yrityksenne/organisaatioonne. Työelämän kehittäminen on tärkeä osa opinnäytetöidemme arvioinnissa. Pyydämmekin näkemystänne.

Yrityksen/organisaation nimi	Väestöliitto ry
Työelämän edustajan/Arvioijan nimi ja tehtävänimike	Antti Lahtinen, palvelupäällikkö
Opinnäytetyön ohjaaja yrityksessä/organisaatiossa	Antti Lahtinen
Opinnäytetyön tekijä/t	Annika Korhonen
Miten yrityksenne/organisaatioonne hyödyntää tehtyä opinnäytetyötä? Hyödynnämme työtä nuorille tarkoitetussa toiminnassamme mm. materiaalien tuottamisessa, sometyössä sekä uusien kampanjoiden kohdalla.	
Mitä uutta ja/tai odottamatonta tuli esille opinnäytetyöprosessin aikana tai tuloksissa? Työ toi näkyviin nuorten ajatuksia somesta ja seurustelusta, näkökulma on kaivattu ja lisäsi tietoa siitä, että nuoret kokevat somen positiivisena, mutta voisivat kaivata tietoa ja näkökulmia mm. yhteisten sopimusten tekemisestä seurustelukumppaniin ja somekäyttämisen kanssa sekä digitaalisesta väkivallasta. Toi esiin sen että paljon sopimukset perustuvat olettamuksiin ja asioista ei ole keskusteltu, tähän on tärkeä vaikuttaa.	
Miten kuvailisitte yhteistyötä opinnäytetyöntekijän/-tekijöiden kanssa? Yhteistyö toimi erittäin hyvin, yhteiset etäkokoukset työn suunnittelussa sekä kyselyn kommentoinnissa, samoin yhteyden pito vastauksien saamisessa.	
Haluaisitteko jatkossakin tarjota opiskelijoillemme opinnäytetyön aiheita tai harjoittelupaikkoja? Miten haluaisitte kehittää yrityksenne/organisaatioonne ja Laurea-ammattikorkeakoulun yhteistyötä? Mahdollisuuksien mukaan mielusti, riippuu meneillään olevista hankkeista ja aikatauluista.	
Paikka ja päivämäärä	Espoo 7.6.2021
Työelämän edustajan/arvioijan allekirjoitus	
Nimenselvennys	Antti Lahtinen
Voitte palauttaa lomakkeen myös ilman allekirjoitusta sähköpostilla joko suoraan koulun ohjaajalle tai opinnäytetyöntekijälle, joka välittää viestin ohjaajalleen siten, että viestiketjusta näkyy allekirjoittajan sähköpostiosoite.	